

**BİR ALTERNATİF TURİZM TÜRÜ OLARAK
YAMAÇ PARAŞÜTÜ: UÇMAKDERE
ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA**

Berkan TUBAN

Yüksek Lisans Tezi

Yönetim ve Organizasyon Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Süleyman Ahmet MENTEŞ

2019

T.C.
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÖNETİM VE ORGANİZASYON ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

BİR ALTERNATİF TURİZM TÜRÜ OLARAK
YAMAÇ PARAŞÜTÜ: UÇMAKDERE
ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Berkan TUBAN

YÖNETİM VE ORGANİZASYON ANABİLİM DALI

DANIŞMAN: DOÇ. DR. SÜLEYMAN AHMET MENTEŞ

TEKİRDAĞ-2019

Her hakkı saklıdır.

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans Tez çalışmasının bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, yazımda enstitü yazım kılavuzuna uygun davrandığımı taahhüt ederim.

07/01/2019
Berkan TÜBAN

T.C.
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÖNETİM VE ORGANİZASYON ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Berkan TUBAN tarafından hazırlanan “*Bir Alternatif Turizm Türü Olarak Yamaç Paraşütü: Uçmaktelere Üzerine Bir Çalışma*” konulu YÜKSEK LİSANS Tezinin Sınavı, Namık Kemal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğretim Yönetmeliği uyarınca 07.01.2019 günü saat 14.00...’da yapılmış olup, tezin ..KABULÜNE..... OYBİRLİĞİ / ~~ONAYI~~ ile karar verilmiştir.

Jüri Başkanı:	Doç. Dr. Süleyman Ahmet MENTEŞ	Kanaat: BAŞARILI	İmza:
Üye:	Doç. Dr. Feyyaz ZEREN	Kanaat: BAŞARILI	İmza:
Üye:	Dr. Öğr. Üyesi Seda Şehriban GÜNGÖR	Kanaat: BAŞARILI	İmza:

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu adına

08.01.2019

Doç. Dr. Emrah İsmail ÇEVİK

Enstitü Müdürü

ÖZET

Kurum, Enstitü	: Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Ana Bilim Dalı	: Yönetim ve Organizasyon Ana Bilim Dalı
Tez Başlığı	: Bir Alternatif Turizm Türü Olarak Yamaç Paraşütü: Uçmaktelere Üzerine Bir Çalışma
Tez Yazarı	: Berkan TUBAN
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Süleyman Ahmet MENTEŞ
Tez Türü, Yılı	: Yüksek Lisans Tezi, 2019
Sayfa Sayısı	: 65

Turizm faaliyetlerinin yılın diğer aylarına etki etmesi ve bundan dolayı, döviz girdilerinin veya turizmden elde edilen gelirlerin artırılması için alternatif turizm faaliyetleri gündeme gelmiştir. Bir alternatif turizm türü olarak Tekirdağ ili Uçmaktelere köyünde yapılan yamaç paraşütü potansiyelinden yeterince yararlanılamamış olması bu araştırma düşüncesinin doğuşuna sebep olmuştur.

Araştırma sonucu elde edilen veriler ile SWOT analizi yapılmıştır. Bir alternatif turizm türü olarak yamaç paraşütünün, Tekirdağ Uçmaktelere'deki faaliyetlerinin mevcut durumuna ilişkin, güçlü yönleri; yamaç paraşütü faaliyetleri yapılan bölgenin uçuş şartlarına uygun olması, bölgeye ulaşım kolaylığı ve İstanbul'a olan yakınlığı güçlü yönleridir. Zayıf yönleri ise; uçuş faaliyeti yapılan alanda konaklama, yeme içme, çevre düzeni, lavabo ve tuvalet ihtiyaçlarının yetersizliği zayıf yönleridir. Bunun yanında karşılaşılması muhtemel tehditler ise; yamaç paraşütü kalkış pistlerinde uçuş yapılmadan önce sporcuların sertifika kontrolü ve o an uçuşta kullanılacak paraşüt ekipman kontrolünün ilgili kişiler tarafından yapılmaması durumunda bölge imajına ve uçuş güvenliğine bir tehdit oluşturmaktadır. Karşılaşılması muhtemel fırsatları ise; bölgede yapılacak ve yapılması planlanan yamaç paraşütü faaliyetleri sonucunda sporcular, uçmak isteyen yerli ve yabancı turistlerin, bölgede bazı tüketim ihtiyaçları ortaya çıkacaktır. Bu ihtiyaçları karşılayacak işletmelere ve bu işletmelerde çalışacak personellere ihtiyaç

duyulacaktır. Bu yüzden bölgenin ekonomik potansiyeli artarak alternatif turizm gelirleri artacaktır.

Anahtar Kelimeler: Alternatif Turizm, Yamaç Paraşütü, Uçmaktedere.

ABSTRACT

Institution, Institute	: Namık Kemal University, Institute of Social Sciences,
Department	: Department of Management and Organization
Management Title	: Paragliding As a Form of Alternative Torism: A Study on Uçmaktdere
Author	: Berkan TUBAN
Adviser	: Assoc. Prof. Süleyman Ahmet MENTEŞ
Type of Thesis, Year	: MA Thesis, 2019
Total Number of Pages	: 65

Because tourism activities affect other months in a year and in order to increase tourism revenues, alternative tourism came to the fore. The reason why this topic is studied is that it is not economically benefited enough from the paragliding as a form of alternative tourism in Tekirdağ.

In this study, a SWOT analysis was made based on data acquired as a result of the researches. The strong sides of paragliding as a form of alternative tourism in Tekirdağ uçmaktdere are; the suitability of the zone for paragliding, the ease of transportation, the closeness to Istanbul. Weak sides are; absence or inadequacy of accomodation places, washrooms, catering places, toilets and enviroment planing. Possible threats are; there is no control for flight certificates and necessary equipments before take offs, which is a threat for the image of the area and safety of flight. Possible opportunities are; during and after flights, both pilots and native and foreign tourists have different needs for consumption. This need, necessiates local businesses, and employees, as a result of this, the economic potential and alternative tourism revenues of the area will increase.

Key Words: Alternative Tourism, Paragliding, Ucmaktdere.

ÖNSÖZ

Son yıllarda değişen turizm talepleri, turizmin bir çeşidi olan alternatif turizmin oldukça zengin olan Tekirdağ ili Uçmakdere Köyü'nün Yamaç Paraşütü potansiyelinden yeterince yararlanılamamış olması ve bu araştırma düşüncemin doğuşuna sebep olmuştur.

Çalışmamıza başlarken konularımızla alakalı dergiler, tezler, makalelere ve kitaplara ulaşmak için değişik üniversitelerin internet kaynaklarından ve kütüphanelerden faydalanılmıştır. Bunun yanı sıra bir alternatif turizm türü olan yamaç paraşütü ile ilgili bilgileri toplayabilmek için Türk Hava Kurumu, Tekirdağ İl Kültür Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı gibi devlete ait kamu kuruluşların internet kaynakları kullanılmıştır.

Yazılan bu tezin, yapılacak olan diğer araştırmacılara ve araştırmalara ışık tutması ve fikir vermesi ümit edilmektedir.

Bu çalışmada beni cesaretlendiren ve desteğini üzerimden eksiltmeyen değerli hocam Doç. Dr. Süleyman Ahmet MENTEŞ'e teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Elbette beni bugünlere getiren desteğini benden esirgemeyen sevgili Aileme içtenlikle teşekkürlerimi sunuyorum.

Tekirdağ
07 Ocak 2019

Berkan TUBAN

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
TEZ ONAY SAYFASI.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ... ..	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
RESİMLER LİSTESİ.....	xii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TURİZM	2
1.1. Turizm Türleri	2
1.1.1. Katılan Kişi Sayısına Göre Turizm Türleri.....	3
1.1.2. Ziyaret Edilen Yere Göre Turizm Türleri.....	4
1.1.3. Katılanların Amaçlarına Göre Turizm Türleri.....	4
1.1.4. Katılanların Sosyo-Ekonomik Durumlarına Göre Turizm Türleri	4
1.1.5. Katılanların Yaşına Göre Turizm Türleri	5
1.2. Alternatif Turizm.....	5
1.2.1. Alternatif Turizm Türleri	8
1.2.1.1. Kültür turizmi	9
1.2.1.2. Sağlık ve Termal Turizmi	11
1.2.1.3. Kış Turizmi ve Dağcılık	12

vii

1.2.1.4. Mağara Turizmi	13
1.2.1.5. Yayla Turizmi	14
1.2.1.6. Kongre Turizmi.....	15
1.2.1.7. Av Turizmi.....	16
1.2.1.8. Golf Turizmi	17
1.2.1.9. Gençlik Turizmi.....	17
1.2.1.10. Yat Turizmi.....	18
1.2.1.11. Botanik Turizmi.....	19
1.2.1.12. İpek Yolu Turizmi	20
1.2.1.13. İnanç Turizmi.....	20
1.2.1.14. Hava Sporları Turizmi	21
1.2.1.15. Akarsu Turizmi	22
1.2.1.16. Sualtı Dalış Turizmi.....	22
1.2.1.17. Kuş Gözlemciliği Turizmi	23
1.2.1.18. Rekreasyonel Turizm	24
1.2.1.19. Kamp ve Karavan Turizmi	24
1.2.1.20. Spor Turizmi	25
1.2.1.21. Kırsal Turizm.....	26
1.2.1.22. Diğer Bazı Alternatif Turizm Türleri.....	27
1.3. Turizmin Genel Ekonomik Önemi	28
1.4. Turizmin İstihdam Etkisi.....	31
1.5. Tekirdağ'da Turizm.....	33

İKİNCİ BÖLÜM

ALTERNATİF TURİZMİN BİR ÖRNEĞİ; YAMAÇ

PARAŞÜTÜ.....	40
2.1. Yamaç Paraşütünün Tanımı	40
2.2. Yamaç Paraşütünün Tarihçesi	40
2.2.1. Dünyada Yamaç Paraşütü	41
2.2.2. Türkiye’de Yamaç Paraşütü.....	41
2.3. Tekirdağ / Uçmakdere’de Yamaç Paraşütü Faaliyetleri.....	42

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TEKİRDAĞ / UÇMAKDERE’DE YAMAÇ PARAŞÜTÜ

FAALİYERİNE YÖNELİK SWOT ANALİZİ.....	45
3.1. Çalışmanın Amacı ve Önemi	45
3.2. Çalışmanın Araştırma ve Yöntemi	45
3.2.1. SWOT Analizi	45
3.3. Güçlü Yönler	47
3.4. Zayıf Yönler	48
3.5. Fırsatlar.....	48
3.6. Tehditler	49
SONUÇ ve ÖNERİLER.....	51
KAYNAKÇA	54

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1: Yabancı Ziyaretçi ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaş Ziyaretçilerden Elde Edilen Turizm Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı (2003-2018).....	30
---	----

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Turizm Türleri.....	3
------------------------------	---

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Tekirdağ İli Uçmaktdere Köyü Yamaç Paraşütü Kalkış – İniş Pistleri.....44

GİRİŞ

Küreselleşen dünyada turizm faaliyetleri yılın diğer aylarına etki etmesi için ve bundan dolayı, döviz girdilerinin veya turizmden elde edilen gelirlerin artırılması için alternatif turizm faaliyetleri gündeme gelmiştir. Bu sebep ile gelişmiş ve gelişmekte olan tüm ülkeler turizm faaliyetlerine ciddi önem göstermek ile birlikte bazı ciddi sorunlar da yaşamaktadır. Bu sorunların çözülmesinde etkili olan başlıklarından biri ise hiç şüphesiz olarak turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesidir. Bu neden ile alternatif turizm çeşitlerinin geliştirmesi gerekmektedir.

Türkiye'ye önemli katkıları olan turizm sektörünün ekonomik etkisi kaçınılmaz bir gerçektir. Emek yoğun üretim tekniğine ulaşan bir sektör olarak bilinen turizm sektörü, geniş iş imkanları ve olanakları yaratabilmesi yönünden önemli bir yer oluşturmaktadır. Bir alternatif turizm türü olarak Tekirdağ ili Uçmaktare köyünde yapılan yamaç paraşütü faaliyetlerinden ve potansiyelinden yeterince yararlanılamamış olması bu araştırma düşüncesinin doğuşuna sebep olmuştur.

Tez üç bölüm olarak hazırlanmıştır; İlk bölümde konuya teorik bir altyapı oluşturması için Turizm, Turizm Türleri, Alternatif Turizm ve Alternatif Turizm Türleri, Turizmin Genel Ekonomik Önemi, Turizmin İstihdama Etkisi ve Tekirdağ'da Turizm, konuları incelenmiştir.

Tezin son bölümünde ise elde edilen veriler sonucunda analiz yöntemi olarak SWOT analizi yapılmış olup, bir alternatif turizm şekli olan yamaç paraşütü'nün, Tekirdağ Uçmaktare'deki mevcut durumuna ilişkin, güçlü ve zayıf yönleri tespit edilmiştir. Bunun yanında karşılaşılan ya da karşılaşılmaması muhtemel fırsat ve tehditleri tespit etmek ve bu alanda gelecek çalışmalar ve faaliyetler için öneriler bulunmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TURİZM

Teknolojinin her alanda gelişme gösterdiği dönem içinde bulunduğumuz ve yeniliklerin arka arkaya yaşandığı bir dönemdeyiz. Yaşamın bu döngüsün de teknolojik olarak gelişmelerden en fazla pay alan sektörlerden birisi ulaşım sektörüdür. Türkiye’de ulaşım sektöründeki alınan mesafe ve gelişimler ülkeler arasındaki mesafeleri kısaltmıştır. Günlerle ifade edilen mesafeler yıllar öncesinde kaldı, şimdi ise günümüzde saatlerle ifade edilmeye başlanmıştır. Bundan dolayı, insanların seyahat etme istekleri artmıştır. İnsanlar yüz yıllarca farklı amaçlarla oldukları yerlerden farklı yerlere doğru hareket etmişlerdir. İnsanların farklı nedenler ile yaptıkları bu seyahatler zamanla turizm olarak adlandırılmış ve hareketin konusuna göre farklı türlere ayrılmıştır (Durgun, 2006).

Latince’de dönmek eyleminden turizm kelimesi türetilmiştir. Turizm kelimesi ilk olarak “Tornus” olan kelimeyken İngilizceye “Tour” olarak kabul görmüştür. Turizm kelimesi bir yönden başlayan aksiyonun aynı başladığı yere doğru yönelmesini anlatmaktadır. Kelimeye getirilen -izm eki hareket olarak algılanmış ve bir kavram oluşturmuştur. Anlatılmak istenen turizm kelimesinde bir yerden başlayan ve tekrar aynı yere giden ve orada biten hareketler bütünüdür. (Erdavletov, 2003: 1).

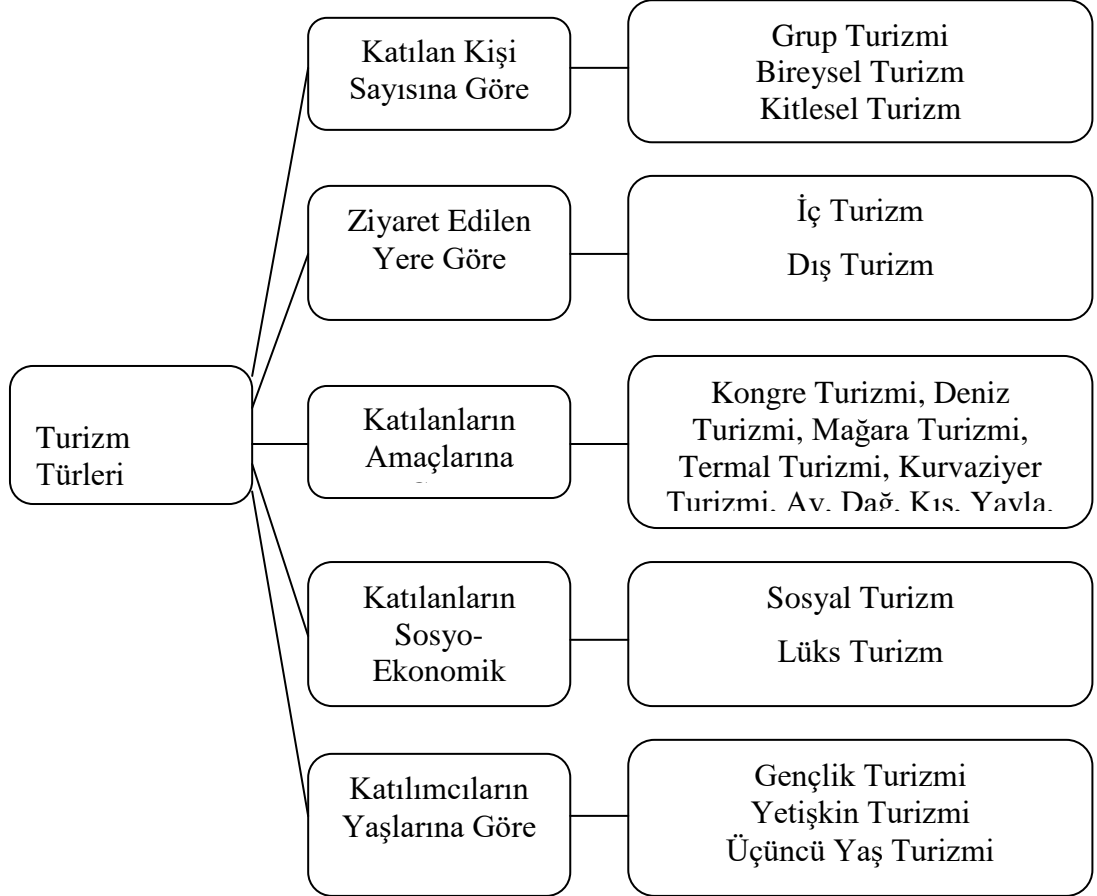
1.1. Turizm Türleri

Günümüzde genellikle deniz, kum, güneş turizmi olarak bilinen turizm faaliyetleri değil hedef kitlesine, amacına ve müşteri isteklerine göre belirlenen farklı turizm faaliyetleri yer almaktadır. Kişilerin gerçekleştirdiği aktiviteler ve faaliyetlerin amacında değişiklikler olabilir. Örneğin; bazı gruptaki bireyler farklı kültürleri tanımak ve görmek için seyahat ediyorken, diğer gruptaki bireyler ise sağlık hizmetleri ve doğal sağlık hizmetlerinden yararlanmak için farklı bölgelere

seyahat edebilirler. Bu yüzden farklı turizm türleri insanların ihtiyaç ve taleplerine göre şekillenmektedir (Uspanova, 2017).

Şekil 1.1: Turizm Türleri

Kaynak: (Kozak, 2008: 30)

1.1.1. Katılan Kişi Sayısına Göre Turizm Türleri

Yapılan turistik aktivitelerde katılım sağlayan birey sayılarına göre farklı turizm türleri türemiştir. Bu türlerden birincisi bireysel turizmdir. Kişilerin bireysel sebeplerinden ya da ihtiyaçlarından dolayı seyahat etmesi anlamına gelmektedir. Toplu yapılan turizm aktivitelerinde insanlar birlikte seyahat etmektedir. Bu türe göre yapılan seyahatler birlikte toplu guruplarla yapılan seyahatler olarak adlandırılır. Örneğin bir sivil toplum örgütü, arkadaş grubuyla ya da dernek gibi

birlikte seyahat eden turizm aktiviteleri toplu yapılan turizm aktiviteleridir. Bu yüzden turist gereksinimleri buna göre ortaya çıkmaktadır. Bununla beraber turistlere değişik birtakım hizmetlerin verilmesi gerekebilmektedir. Yerkürede en fazla faaliyet gösteren tür olan grup turizmi diğer türlerden daha yaygın şekilde görülmektedir. Kitle turizmi katılımcı sayısına göre belirlenen bir diğer turizm şeklidir. Kitle turizmi 1950 yıllarında talep edilmeye başlamıştır. Tur şirketleri bünyesinde organize edilmektedir ve ülkemizde çoğu zaman her şey dahil turizm adı altında tanımlanmaktadır (Kozak vd., 2008: 11-12).

1.1.2. Ziyaret Edilen Yere Göre Turizm Türleri

Seyahat edilecek bölgeye göre turizm türleri dış turizm ve iç turizm olarak iki çeşide ayrılmaktadır. Dış turizm, bireylerin yaşadıkları ülkenin dışında bir bölgeye yapmış oldukları seyahatler olarak adlandırılmaktadır. İç turizm ise, bireylerin yaşadıkları ülke içinde yapmış olduğu seyahat ve faaliyet bütününe denmektedir (Avcıkurt, 2008: 162).

1.1.3. Katılanların Amaçlarına Göre Turizm Türleri

Bireyler farklı amaçlarla turizm aktivitelerinde bulunmaktadır. Turizme katılma nedenleri, ne ise turizm de buna göre isimlendirilmiştir. Güneş-kum-deniz turizmi, kültür ve tarih turizmi, sağlık turizmi, kongre ve toplantı turizmi, doğa turizmi, inanç turizmi, alışveriş turizmi, iş turizmi, yemek turizmi, spor turizmi, dinlenme ve eğlence turizmi bunlardan bazılarıdır (Küçükaslan, 2007: 18).

1.1.4. Katılanların Sosyo-Ekonomik Durumlarına Göre Turizm Türleri

Kişilerin ekonomik düzeylerine ve buna istinaden gereksinimlerinin giderilmesine yönelik olarak turizm sektörü, çeşitli hizmetler sunmak zorundadır. Bu yüzden sosyal sınıfa ait ve lüks sınıflara ait iki farklı turizm hizmeti anlayışı ortaya çıkmıştır. Sosyal sınıf turizmi; daha çok küçük esnaf, memur, işçi, gençler ve çiftçi gibi sosyal ve ekonomik yönden ekonomik düzeyi düşük bireylerin temel

gereksinimlerine göre bir hizmet amacı bulunan bir turizm türüdür. Lüks sınıfa ise gelir düzeyi yüksek ünlü, iş adamları, sanatçılar ya da sporcular, politikacılar ve yüksek bürokrasiden oluşan bireylerin özel gereksinimlerini ve lüks ihtiyaçlarında temin etmek üzere hizmet sunan turizm türüdür (Kozak vd., 2006: 37).

1.1.5. Katılanların Yaşına Göre Turizm Türleri

Yaş aralıkları bakımından bireylerin turistik seyahatlerde gençlik turizmi, yetişkin turizmi ve üçüncü yaş turizmi olmak üzere üç farklı kategoride sınıflandırılmıştır. 15-24 yaş aralığındaki gençlik turizmi, kişiler ve ebeveynlerinden ayrı olarak seyahat eden topluluklardır. Turizm sektörü gençlik turizmine yönelik sürekli yeni stratejiler aramaktadır. 26-60 yaş aralığındaki kişiler ise yetişkin turizm kategorisindedir. Bu topluluktaki insanlar halen iş hayatına devam eden bireyler tarafından oluşmaktadır. Yetişkin turizmi genel olarak, yaz aylarında turizm faaliyetleri içinde bulunan bireyler tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu topluluğa yönelik aktiviteler ise yetişkin turizmi kategorisine girmektedir. 60 yaş ve üstü olan genellikle emekli insanlardan oluşan üçüncü yaş turizmi bulunmaktadır. 60 yaş ve üstü turizm kategorisinde bulunan kişilerin hem ekonomik yönden hem de zaman yönünden imkanları olması, bu bireyleri önemli bir turist potansiyeli olarak bakılmaktadır (Kozak vd., 2008: 21-22).

1.2. Alternatif Turizm

Dünyada birey başına düşen ekonomik gelirlerin artması nedeni ile, kişilerin eğitim seviyelerinin yükselmesi, yaşam şartları ve boş zamanlarının fazlaşması, ülkeler tarafından izlenen ekonomi politikası çıktıları, ülkeler arasındaki entegrasyon ve bunun gibi nedenler, turizmin insanların tarihi boyunca ticari, askeri ve dini düşüncelerle yaptıkları turizm faaliyetlerinden farklı bir yön oluşmasına, ekonomik ve sosyal bir durum seçeneği yaratmasına neden olmuştur. Geleneksel turizm hedefleyen anlayışa farklı bir çeşitlilik vermek amacıyla alternatif turizm yeni ve farklı turistik faaliyetleri bir araya getirilerek oluşturulmuş bir turizm

çeşididir. Alternatif turizmin asıl hedefi, bir yandan gün geçtikçe değişen bireylerin isteklerine daha güzel biçimde cevap vermek ve diğer yandan da bölgesel potansiyellerini daha verimli kullanmalarını sağlayarak sosyal, kültürel, ve ekonomik gelirlerini arttırmaktır (Albayrak, 2011).

Günümüzde en geniş ve en hızlı şekilde gelişen sektörlerden biri turizmdir. Ürünlerin ve alanlarının çeşitlendirilmesi bu hızlı büyümeyi oluşturmaktadır (Sezgin ve Karaman, 2008). Turizm faaliyetlerindeki yoğunluğun yılın diğer aylarına da aktarılması ve yabancı para girişlerinin ya da turizmden gelen karların etkisini yükseltmek için alternatif turizme ihtiyaç duyulmaktadır (Oktayer, vd., 2007).

Bireysel anlamda hayat standartların, sosyal hakların ve gelirin gelişmesi; kentleşmenin, iş hayatının vermiş olduğu sorun, stres ve sıkıntı gibi etkenler nedeni ile günümüzde turistler artık yaz aylarına sıkıştırılmış güneş, kum, deniz gibi sıradan türleri ele alan turizm aktiviteleri yerine farklı tercihlere yönelmeye başlamışlardır (Öztürk ve Yazıcıoğlu, 2002).

Geleneksel turizm, klasik turizm ve yerel turizmin olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla alternatif turizme yer vermiştir, farklı ve ilginç turistik çeşitlerin bir araya getirilmesiyle oluşmuş bir turizm türüdür (Hacıoğlu ve Avcıkurt, 2008). Geleneksel turizmden farklı bir çeşidin sunumunu ele alan turizm alternatif turizmi yaratmaktadır (Altınay, 1996).

Uluslararası düzeydeki tüm bu değişmeler insanların alternatif turizm çeşitlerine doğru yönelmesine kum, güneş ve deniz üçlüsü yerine heyecan, eğitim, eğlence ve benzerleri gibi turizm çeşitlerine doğru yöneldiğini göstermektedir (Yeşiltaş ve Öztürk, 2008).

Bu zamana kadar yapılmış olan turizm faaliyetleri ve turizm hareketlerinin negatif yönlerini ortadan kaldırmak, turizme kaynakta bulunacak yeni turistik ürünler geliştirmek ve üretmek için kıyı turizmine alternatif olarak geliştirilen, bölgelerin turizme yönelik kaynaklarını en üst seviyede faaliyet göstererek kazanç

sağladığı ekonomik getirileri yükseltmesine imkan veren alternatif turizm aktivitesi olarak adlandırılmaktadır. Literatür incelendiğinde kitle turizminin günümüzde yaratmış olduğu sorunları çözmeye ve devam edilebilir turizm şartları yaratmada alternatif turizmin önemli rolü olduğunu görmekteyiz. Yaşadığımız yüzyılda artık bölgelerin kitle turizmine alternatif yaratacak turistik arz kaynaklarını tespit etmeye ve var olan turistik potansiyellerini büyütmek ve genişletmek için çalışmalarda bulunmaya başlamışlardır. Bu zamana kadar gerçekleştirilen emeğin sonucunda ve turistik taleplerin de katkısıyla artık değişik pek çok alternatif turizm seçeneklerinden söz etmek mümkündür (Albayrak, 2013).

Bir diğer bakış açısında turizm faaliyetlerine katılan turistlerin eğilimleri de eski zamanlara göre artık değişmiştir. Önceden bireylerin sadece tatil olarak bildiği turizm aktiviteleri, zamanımızda daha anlamlı ve eğitsel deneyimleri tadabileceği, turistlerin çoğu zaman dinlenme, öğrenme ve insanın kendisini geliştirmesiyle bütünleşen turizm aktivitelerine doğru gidilmeye başlanmıştır. Bu yüzden turist isteklerine cevap verebilmek için seyahat acentaları ve tur organizatörleri turizm sektöründe çeşitli turistik aktiviteleri içeren; spor turizmi, kültür turizmi, inanç turizmi, macera turizmi ve benzeri turizm faaliyet hizmetleri vermeye başlamışlardır. Değişken ve artan bu isteklerin nedeni hiç şüphesiz, turizm faaliyetlerine katılan insanların değişen tatil eğilimleridir (Yıldız ve Kalağan, 2005).

Kıyı turizmine bir karşılık olarak oluşan alternatif turizm faaliyetleri, turizm terimleri içerisinde ekolojik ve sosyal uyuma, yabancı ve yerel girişimlerin işbirliğine ve gelişmede yerli çeşitli malzemeler kullanılmasına öncelik verme hedefini güden turizm türü olarak tanımlanmaktadır (Balcı, Dağlar, Kara ve Avcı, 2003).

Alternatif turizm faaliyetleri turistlerin hayatını direk olarak etkileyebilme gücüne sahiptir; çünkü alternatif turizm faaliyetleri turistlerin belirli konularda bilgi sahibi olma isteklerine ve bireylerin kendilerini geliştirme isteklerine olanak sağladığı görülmektedir. Alternatif turizm faaliyetlerinde yer alan insanlar, tesadüfen

alternatif turizm çerçevesi içinde değerlendirilebilecek aktiviteleri yapanlardan değişik inançlara ve algılara sahip kişilerdir (Burton, 1998: 757).

1.2.1. Alternatif Turizm Türleri

Alternatif turizm türlerini Kültür ve Turizm Bakanlığı'na göre aşağıdaki maddelerle belirtmiştir (<http://www.kultur.gov.tr/TR/Genel/BelgeGoster.aspx?>, 2018):

- Sağlık ve Termal Turizmi
- Kültür Turizmi
- Yayla Turizmi
- Kış Turizmi - Dağcılık Mağara Turizmi
- Gençlik Turizmi
- Sualtı Dalış Turizmi
- Spor Turizmi
- Kırsal Turizm
- İnanç Turizmi
- Kongre Turizmi
- Kamp ve Karavan Turizmi
- Rekreasyonel Turizm
- İpekyolu Turizmi
- Av Turizmi Golf Turizmi
- Yat Turizmi
- Botanik Turizmi
- Hava Sporları Turizmi
- Akarsu Turizmi
- Kuş Gözlemciliği Turizmi
- Diğer Alternatif Turizm Türleri

1.2.1.1. Kültür turizmi

Kültür turizmi, yeni kültürleri görme, tanıma ve öğrenme isteğine dayalı olarak, geçmişteki kültürleri merak etme amacına dayanan, bireylerin kendi kültürleri ile kültürlerinin diğer toplulukların kültürlere de açık olan yönlerinin bağdaştırılması ile ilgili turizm aktivitelerinin tümünü kapsamaktadır (Aksu ve Kayabalı, 2006: 32). Kültür turizmi, bireylerin kültürel eksikliği olduğundan dolayı zengin yöreleri görmek istemesi, git gide yok olan ya da farklılaşan hayat biçimlerini izlemek, öğrenmek ve kültürel değerleri bir anı olarak düşünerek koruma amacıyla gerçekleştirdikleri turistik faaliyetlerle ilgili bir turizm türüdür (Avcıkurt, 2003: 10).

Kültür kavramının içinde bulunduğu özelliklerinden ötürü, birçok yabancı ve yerli turist, değişik gruplara ait değişik bölgelerin kültürleri görme, tanıma ve seyahat etme isteği oluşmaktadır. Bireyler kendi kültürlerinin izlerini görmek istemesinin yanı sıra kendi kültürleri dışındaki kültürlere de ilgi duyduklarını gözlenmektedir. Bireylerin bu değişik kültürleri tanımak ve görmek için yapmış oldukları faaliyet ve konaklamalar ile burada gerçekleştirdikleri turistik aktiviteler kültür turizmi çerçevesinde değerlendirilmiş bulunmaktadır (Arınç, 2002: 101). McCain ve Ray (2003: 714) ne göre; Farklı kültürleri tanıma isteğinin insanları tarih boyunca seyahat etmeye yönelttiğini, bilinen en eski organize seyahatlerin de Romalıların Nil Nehri'ne düzenledikleri kültür turları olduğunu belirtmiştir.

Kültür turizmi doğal çevreyi, kültürle bağlantılı çevreleri ve bu kültürlerde yaşayanların ihtiyaçlarını tanımak ve korumak isteyen küçük toplulukların katıldığı turistik aktiviteler olarak adlandırmaktadır (Ryan, 2002: 953).

Kültür turizmi ile söylenmek istenen, aktüel kültürün devam etmesidir. Diğer bir düşünceyle, bir grup turistin yaşam tarzının o anki mevcut şartlar altında yabancılar tarafından tecrübe edilmesini göstermektedir. Kültür turizminin turistler tarafından tercih edilmesini sağlayabilmek için bu ereve içerisinde tüketicilerin

dikkatini çekecek, onların ilgisini uyandırabilecek, tatmin hissedecekleri bir deneyim oluşturulması ve arz edilmesi gerekmektedir (Beeho ve Prentice, 1997: 76).

Gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerine etki yaratmak amacı ile sahip oldukları kültürel değerleri turistlere açarak ülkelerine gelecek olan turistlerden ekonomilerine etki etmesi istenilmektedir. Bu duruma göre, kültür turizminin ortaya çıkmasında etkili olan önemli etkenlerden birisidir (Caffyn ve Lutz, 1999: 213).

İnsanların kendi uygarlıklarını ya da kendi uygarlıkları dışındaki uygarlıkları bilme ve tanıma istekleri, kültürel ve tarihi zenginlikleri bire bir yakınından görmek, bilgi sahibi olmak, tanımak ve çeşitli dönemlere ait uygarlıklar arasında karşılaştırmalar yapabilmek turizm olayını direk olarak ana faktör haline getirir. Bu etkenlerle birlikte bir ülkenin sahip olduğu halk bilimi olan folklor zenginlikleri de ülkede turizmin büyüye ivme kazanması büyük önem teşkil etmektedir (Akat, 2000: 15).

Kültür turizmi, bireylerin değişen turistik faaliyet eğilimleri ve beklentileriyle beraber gün geçtikçe büyümektedir. İnsanların artık daha değişik ve daha otantik yerleri ziyaret etme arzu ve istekleri, kültürel alanlara yapılan seyahatler artışa neden oluşturmaktadır. İnsanlar seyahat süresince kültürel yönde keşif yapma isteği içinde bulduklarından, kültür turizmi gün geçtikçe büyüme göstermektedir (Wang, Fu, Sesil ve Avgoustis, 2006: 49-50).

Kültür turizmi ile birlikte dans, müzik, sanat ve otantik ürünler topluca kültür olarak pazarlanırken, aynı zamanda bölgesel, ulusal ve yöresel yönlerde kültürel faaliyetler ve sanat ürünlerinin yaşatılması, sunulması da yabancı ve yerli tüm turistlerin ilgisini çekerek bu faaliyetleri arttırmaktadır (Lanquar, 1991: 53).

İnsanların kendi kültürel değerlerini ya da değişik kültürel değerleri tanımak, görmek ve bu çerçevede birikimlerini arttırmak amacıyla turizme katılmaları, turizmi pozitif yönde etki yaratmayı hedeflemektedir. Buna neden olanın

bireylerin bilgi ve eğitim düzeylerinde meydana gelen yükselme eğilimine bağlı olarak turistik faaliyet eğilimlerinin de artması olduğunu söyleyebiliriz. Bu yüzden yapılan literatür taramalarına göre, eğitim düzeyi ile kültür turizmine katılma arasında yakın ilişki olduğunu; eğitim düzeyinin büyümesi ile birlikte kişilerin daha çok turistik faaliyet göstererek bu durumu ortaya koymaktadır. Bu yüzden eğitimi yükselen kişiler dünyanın farklı yerlerini, tarihi ve kültürel eserlerini birebir yakınında görmek ve incelemek amacıyla turistik faaliyette bulunmaktadırlar (N.Kozak, M. A. Kozak ve M. Kozak, 2001: 39).

1.2.1.2. Sağlık ve Termal Turizmi

Sağlık turizmi dış tedavisinden, estetik, saç ekimine kadar ameliyatlardan tüp bebeğekadar sağlıklı alakalı seyahatleri içinde bulunduran çok geniş bir çerçeveyi oluşturmaktadır. Kişilerin sağlıklarına kavuşmalarını hedefledikleri gibi sağlıklı yaşama durumlarını devam ettirmeye yönelik istek ve arzuları yönünden sağlık turizmi yapılabilmektedir (Albayrak, 2011).

Büyük illerde sanayileşme ve kentleşmenin ortaya çıktığı ve günlük hayatın beraberinde getirdiği sıkıntılar ve sorunlar turistlerin tatillerini doğayla iç içe bol güneşli ve farklı eğlence, spor ve kültür faaliyetlerini içine alan bir platformda geçirme isteğini ortaya çıkarmıştır. Bu yüzden, önemli bir turizm ihtiyaçlarının oluşmasına neden olmuş ve insanlar sağlıklarının korunması ve rahatsızlıklarının çözülmesi için termal turizm isteklerine önemli bir kaynak yaratmıştır (Aslan, 1993: 45).

Sağlık nedenleriyle yapılan turizm faaliyetleri içinde değerlendirilen termal turizm de, doğal biçimde belirli sıcaklığa sahip olan ve yer üstüne çıkan ve belirli mineralleri oluşturan şifalı buharların, çamurların ve şifalı suların bulunduğu bölgelerde yöreye özgü iklim şartları içinde gerçekleştirilen ve turistlerin sağlıklı olma durumlarını devam ettirmek ya da fiziksel sağlıklarına kavuşmak hedefiyle gerçekleştirdikleri turizm şeklidir (Tutar, 1991: 222).

Termal turizminin bir turizm hizmeti olarak sunulabilmesi için o yörede termal turizm ile alakalı doğal bir altyapının olması, diğer bir yönden söz konusu yörede doğal olarak belirli sıcaklıkta, içerisinde farklı minerallerin olduğu suların çıkması gerekmektedir. Bu yüzden termal turizm, her ülkenin veya bölgenin kolaylıkla rekabet üstünlüğü olabileceği bir çevre olmamakla birlikte, termal kaynaklara sahip olan yerler için alternatif turizm aktiviteleri yönünden üstünlük elde edecekleri bir konudur (Kanibir ve Kaşlı; 2007: 153).

1.2.1.3. Kış Turizmi ve Dağcılık

Kış turizmi ve dağcılık, dağlık bölgelerde bulunma, tatil ve dinlenme ile beraber dağ sporları faaliyetini gerçekleştirme uğraşlarını kapsayan bir turizm faaliyetidir. Bu tür uygulamalar genellikle yüksek ve orta dağlık bölgeler üstünde planlanmakta ve geliştirilmektedir (Ülker, 1999: 11).

Kış turizmi, genel olarak karlı bölgelerde karlı ve dağlık yerlerde yapılan ve kış sporları uygulamalarının çoğunlukla geliştirildiği alanlar ve merkezler üzerinde yoğunlaşan bir turizm faaliyetidir (Ülker, 1999: 12).

Çimen ve Kılıç (2003)'e göre kış turizmi aktivitelerini, kayak turizminin içinde olduğu ve buna uygun eğimli ve karlı alanlarda yapılan aktiviteler, diğer hizmetlerden ve konaklamadan oluşan aktiviteler ve ilişkilerin tamamı (s.118) olarak tanımlanmaktadır.

İnsanların tatil geçirme ve dinlenme amaçlı yer değiştirme hareketi, gün geçtikçe geziler, tırmanma, doğa araştırmaları, yürüyüş ve kış sporları gibi sportif faaliyetleride bünyesine alarak, dağ sporlarının ve dağ turizminin gelişmesine neden olmuşturmaktadır. Bireylerin dağları dinlenme alanı olarak görmelerine neden olan öncelikli etkenler, dağların özelliği olan sağlıklı iklimidir. Genellikle hava kirliliği gibi negatif etkenlerin yoğun olduğu büyük illerde yaşayanlar için dağlar temiz havası insanlara sağlıklı bir iklim sunmaktadır. Orta yükseklikteki dağlık bölgeler

yaz aylarında ılıman ve serin kış aylarında ise etkili olarak güneş ışınması ile birlikte vadi ve ova bölgelerine göre daha sıcak olmaktadır (Sekirgen, 1998: 27).

Türkiye’de 2000’li yıllardan buyana ılgaz, palandöken, sarıkamış ve erciyes başta olmak üzere farklı seçeneklerle kış turizmi merkezleri açılmıştır. Bu merkezle farklı ülkelerden gelen yabancı turistlerin ilgi odağı olduğu gibi bu durum, genellikle doğu bölgelerimizde açılacak kış turizm merkezlerinin başarılı olabileceği ortaya konulmuştur (Yücel, 2005: 3).

1.2.1.4. Mağara Turizmi

Mağaralar, yeryüzü ile bağlantısı, gün ışığının ulaşamayacağı kadar derinliği olan ve en az bir insanın sığabileceği yer altı boşluğu şekli olarak adlandırılmaktadır (Northup ve Lavoie, 2001: 200). Mağaralar, insanoğlunun doğada keşfettikleri ilk barınakları olması yönünden kültürel ve doğal özellikleriyle çekicilik etkisi oluşturması yönünden son derece önemli bir konudur. Mağaralar, iklimik ve jeolojik özelliklerine göre depo, hayvan barınağı, barınak, ibadet mekanı ve tedavi alanı olarak yüzyıllardır kullanılmıştır (Albayrak, 2011).

Dünyada genel olarak pek çok mağara turizm amaçlı faaliyet gösterme birlikte birçoğu da işletilmek üzere projelendirilmektedir. Mağaraların en belirgin özelliği, her bir mağaranın oluşumu değişik şekilde gerçekleşmesidir. Bu yüzden, her mağaranın, turistik faaliyet yapıcak müşterilere değişik deneyimler sunmaktadır. Zaman zaman dikit ve sarkıtlar, zaman zaman yeraltı nehirleri ve göletler birey ve aileleri değişik maceralara sürüklemektedir. Yine bazı mağaralar on binlerce yıl önce insanlara yaşaması için barınak olmuş ve bugün de eskilerin izlerini taşımaktadır (Küçükaslan, 2007: 275).

Türkiyenin sahip olduğu morfolojik, coğrafi, iklimik ve jeolojik özellikler farklı türlerde ve farklı alan da mağaraların oluşmasına sebep olmuştur. Ülkemizde yaşayan mağaraların bir kısmı eskiden var olan farklı medeniyetlerin izlerini

yansıtması sebebiyle her türlü özel ilgi grupların ilgisini çekmektedir (Nazik, 2008: 295-318).

Bununla beraber ülkemizdeki mağaralar, tür olarak da oldukça zengindir. Ülkemizde bulunan bazı mağaralar eskiden yaşanmış olan farklı dinlerin özelliklerini de yansıtmaktadır. Örneğin; Sinop Boyabat yeraltı kenti, Eskişehir han, Kapodokya'daki Ihlara vadisi, gibi bazı mağaralar da görülmemiş tarihi değerler ve yapılara sahiptir. (Kozak ve Bahçe, 2009: 252).

1.2.1.5. Yayla Turizmi

Bireylerin yaşadıkları yerlerden ayrılarak yaz aylarında yaylalara gitmeleri, burada günlük hayatlarını devam ettirirken bir taraftan da dinlenmeleri, doğa ile iç içe zaman geçirerek temiz hava almaları, yaylalarda yapılan etkinliklere katılmaları yayla turizmini yaratmaktadır. Yayla turizmine katılımdaki amaçlar, insanların sürekli buldukları yerlerden belirli bir süre ile uzaklaşarak bir süreliğine yaylada konaklamaları olduğundan, bu turizm hareketi alternatif turizm şeklinde bir turizm çeşidi olarak yayla turizm türü ortaya çıkmıştır (Bakırcı, 1992: 79).

Yayla turizmi faaliyetlerine bakıldığında katılan insanların genel özelliklerine bakıldığında, büyük gruplara kısa zamanda hızlı ulaşım araçlarıyla, sabit programlarla, pasif bir şekilde yapılan ve kıyılarda yoğunlaşan kitle turizmindeki tüketici çeşitliliğinin aksine, aile ve arkadaş gruplarından oluşan ve genellikle kıyı turizmine oranla daha uzun süre konaklamanın gerçekleştirildiği bir turizm türüdür. Yayla turizminin oluşturduğu alanlar, yerel mimari özelliklerin korunduğu, doğal çekiciliklerle üstün peyzaj değerlerine sahip, geleneksel kırsal yaşam ortam özelliklerinin korunduğu bölgelerdir (Zengin, 2008: 140).

Coğrafi özellikleri nedeniyle Türkiye yayla turizminin gelişmesi yönünden önemli potansiyele sahiptir. Ülkemizdeki yaylaların eşsiz manzaralarının olması, ferahlatıcı ve temiz havası, piknik spor aktiviteleri, doğası, trekking ve kamping gibi faaliyetlere imkan veren geniş alanlara sahip olması yayla turizmine yönelik

faaliyetlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Alternatif turizm içinde değerlendirilen yayla turizmi, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın turizmi çeşitlendirme çabalarının başında gelmektedir. Bakanlık pek çok alanı yayla turizmi alanı ilan ederek, yaylaların turistik aktivitelerde kullanılabilirliğini sağlayacak pek çok proje yapmıştır. Bu çabalar sonunda da ağırlıklı yerli turistler olmak üzere yayla turizmine olan talep yükselmiştir (Yücel, 2004: 3-4; Zengin, 2008: 137).

Türkiye'de dağlık bölgelerin çokluğu ve bireyler arasında yaylacılık kültürünün gelişmiş olması, pek çok önemli merkezin yayla turizmi olarak kullanılmasını sağlamıştır. Bu nedenle Türkiye'nin farklı dört bir bölgesinde küçük ve büyük yaylalar bulunmaktadır (Zengin, 2008: 141). Ülkemizde özellikle okulların tatile girmesiyle birlikte yaylacılık aktiviteleri yaklaşık üç ay süre ile başlamakta, İç Anadolu, Doğu Karadeniz, Ege, Akdeniz, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgeleri önemli yayla merkezleridir (Öğütçü, 2002: 1).

1.2.1.6. Kongre Turizmi

Genellikle son yıllarda tüm dünyada gelişen önemli alternatif turizm şekillerinden biri de kongre turizmidir. Her kongre bir turistik faaliyet oluşturmaktadır. Kongre turizmi, hem ulusal hem de uluslararası platformdaki çok yönlü ve dinamik gelişmelerin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Çünkü bilgi alışverişi ve yeni verilerin derlenerek değerlendirilmesi, yoğun uluslararası ve ulusal toplumsal ilişkiler gerektirmektedir. Bu yüzden kongre turizmi katılımcılarının gerçekleştirdikleri aktivitelerde turizmin genel tanımını ile örtüşmektedir. Kongrelerin turizm bakış açısından ele alınma nedenide budur (Aymankuy, 2003: 7).

Kongre turizmi, bireylerin bilgi alışverişi yapma amacıyla bir yerde toplanmasından oluşan, konaklama, yiyecek-içecek, toplantı ve eğlence faaliyetlerinin bütünüdür (Eker, 2005: 435).

Kongre ve toplantılar turizm sektöründe önemli bir yere sahiptir. Çünkü turizmin önemli bir sorunu olan sezonluk dalgalanmalardan etkilenmemektedir. Bir

diğer ifade ile kongrelerin ve toplantıların yılın on iki ayı yapılabilmesi bölgeye ve ülkelere turizm yönünden önemli katkılar sağlamaktadır (Bailey, 1991: 64-66).

Asya ve Avrupa'nın birleştiği yerde bulunan ülkemiz, kongre ve toplantılar için son derece uygun bir konumundadır. Dünyanın dört bir yanında bulunan ülkelerin buluşma noktası olan Türkiye, birinci sınıf otel konferans ve konaklama tesisi zenginliği açısından, Dünyanın belli başlı şehirlerine kolay ulaşımı ve düşük maliyet avantajı açısından kongre organizasyonları için önemli bir merkez durumundadır (<http://www.kultur.gov.tr/TR/belge/1-19416/kongre-turizmi.html>, 2018).

Ülkemizde bulunan kongre merkezlerinin büyük bir bölümünün hizmet kapsamında yeme, içme, konaklama, hizmetleride bulunmaktadır. 2008 yılı verilerine istinaden ülkemizde kongre turizmine yönelik toplam da 208 tesis bulunmaktadır. Bu tesislerin bulunduğu şehirler; Ankara, Afyon, Balıkesir, Adana, Antalya, Samsun Aydın, İstanbul, Nevşehir, İzmir, Muğla, Bolu, Bursa, Çanakkale, Denizli, Rize, Konya, ve Tokat'tır. Bu salonlar aynı anda yaklaşık 120.000 kişiye hizmet verebilecek kapasiteye sahiptir (Aymanıuy ve Sarıoğlan, 2008: 246-247).

1.2.1.7. Av Turizmi

İnsanların varoluşu ile başlayan ve hayatlarını sürdürebilmeleri için bir zorunluluk olan avcılık, birtakım farklılıklar uğrayarak günümüzde rekreatif bir turizm faaliyeti olarak konumlanmıştır (Bayer, 1992: 179).

Devlet Planlama Teşkilatı Özel İhtisas Komisyonu (2001)'e göre Ormancılık ile ilgili hazırlanan raporda av turizmini av kaynaklarının turistik ve estetik yönden değerlendirilmesi sureti ile ülke ekonomisine katkıda bulunmasını hedefleyen turizm faaliyeti (s.251) şeklinde belirtmiştir.

Av turizmi, avcılarının yaşadıkları yerden farklı bir ülke veya bölgede avlanmak, dinlenmek ve spor yapmak hedefleri ile yapacakları aktivitelerden oluşan

ve gidilecek bölge ve ülke ekonomilerine katkılar oluşturan bir turizm türü olarak adlandırılmaktadır (Ege, 1998: 54).

1.2.1.8. Golf Turizmi

Golf, tüm dünyada her geçen gün ve zaman daha çok kişiye ve izleyicinin ilgisini çeken bir spor dalı olarak bilinmektedir. Golf gibi boş zamanları değerlendirmeye temel oluşturan sportif faaliyetler turizm alanlarında giderek popülerlik kazanmaktadır. Bu yüzden de turistik destinasyonlar tekdüze yaşamdan uzaklaşmak, sportif aktivitelere katılarak tatillerini ve hafta sonlarını eğlenceli halde geçirmek isteyenleri destinasyona çekmek için sportif faaliyetler hizmeti vermektedir (Kim, Chun ve Petrick, 2005: 905).

1.2.1.9. Gençlik Turizmi

Gençlik turizmi, 15-25 yaş aralığındaki gençlerin, özel ve kamu organizasyonların sağladığı teşvik ve desteklerden faydalanarak grup ya da bireysel olarak yaptıkları konaklama ve seyahatlerden oluşan turistik aktivitelerdir (Oral, 1992: 126).

Bir diğer tanıma göre ise gençlik turizmi, dünyayı görmek ve tanımak isteyen maddi durumları kısıtlı genç nüfusun yalnız başına ya da aynı yaş grubundaki kişilerle kendilerine sunulan konaklama, ulaşım ve diğer olanakları değerlendirerek farklı yerleri ziyaret etme olarak adlandırılmaktadır (Usta, 2002: 39).

Gençlik turizmi bireylerin farklı bölgeler, farklı insanları tanımaları ve görmeleri farklı yaşam şekillerini öğrenmeleri ve anlamaları kendi bakış açılarını genişleteceği gibi evrensel değerlere ulaşmalarına da fayda sağlamaktadır. Aynı anda gençlik turizmi, gençlerin zamanlarını faydalı işlerle değerlendirmelerine fırsat sağlamakla, gençlerin doğa ve spor sevgisini güçlendirmekte çevre koruma bilincini de oluşturmaktadır (Kılbaş, 1994: 189).

Diğer yönden gençler ailelerinden bağımsız olarak kendi inisiyatifleri ile almış oldukları bu seyahat kararıyla karar almanın etkinliğini ve sorumluluğunu öğrenmekle, kendi yaşlılarıyla yapmış oldukları tatil esnasındaki etkileşimle sosyal açıdan kendilerini geliştirmekte, grup uyumunu, paylaşmayı öğrenmekte, kendine güveni gelmekte ve kişilik gelişiminin önün açmıştır (Şenoğlu, 1992: 36).

Gençlerle yetişkinlerin seyahat etme ve tatil eğilimleri arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Değişiklik ve merak ve arama bütün yaş grupları arasında gençlik çağının en fazla dikkat çeken özelliğidir. Gençler yeni şeyler öğrenmeye, değişik hayat biçimlerini araştırmaya, yeni yerler görmek istemektedir. Gençlere bu imkanı en fazla veren turizm şekli ise gençlik turizmi türüdür (Doğan, 1986: 74).

Türkiye’de öğrenci ve gençlik turizmi faaliyetleri için yapılan çalışmalar 1961 yılında Türkiye Tabiatını Koruma Cemiyeti üzerinden öğrencilerin ve gençlerin tabiat içinde hayatlarını sürdürerek sorumlu ve bilinçli bir şekilde yetişmeleri amacıyla gerçekleştirilmiştir (Çoruh, 1969: 136). Şu anda ise ülkemizde Kültür ve Turizm Bakanlığı Eğitim Merkezleri, Çevre ve Orman Bakanlığı Orman Kampları, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Merkez Gençlik Kampları gençlere yönelik her yıl değişen çeşitli bölgelere ulusal ve uluslararası katılımlı gençlik kampları düzenleyerek gençlik turizmi faaliyeti gerçekleştirmektedir (Koroğlu ve Güleç, 2008: 44-49).

1.2.1.10. Yat Turizmi

Yat turizmi, bireylerin dinlenme, gezi, eğlence amacıyla, yatla doğal tarihi, turistik değerleri içeren ve değişik yöreleri içine alan bir rota boyunca yaptıkları seyahatlerdir (Çağlayan, 1992: 256).

Yat turizmi fiziki ve psikolojik açıdan spor, sağlık, macera, değişik yerler görme imkanı oluşturması açısından özgürce hareket etmek isteyenlerin tercih hali oluşturduğu bir turizm faaliyet türü olarak nitelendirilmektedir (<http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi/edergi/c9s16/makale/c1s1m10.pdf>, 2018).

Kültür ve Turizm Bakanlığınca yat turizmi yönünden öncelikli yatırım bölgeleri belirlemek, bu konudaki sorunlara çözüm getirmek ve sektöre yön vermek amacıyla yat turizmi master planı hazırlanmıştır. Master plan önerileri amacıyla yat turizmi fiziksel planı çalışması tamamlanmıştır. Bu projede ülkemizin tüm kıyıları elverişlilik yönünden incelenmiş ve en uygun konumlar tespit edilmiştir. Bu yüzden gerek özel sektörün ve gerekse kamu sektörünün yat limanları ile ilgili yatırımlarını yönlendirecek bölgeler elde edilmiştir bunlar 1997 yılında tamamlanmıştır. 1990 sonrasında yatçılığa ilişkin benimsenen politikalar ve talebi yaratacak arzın oluşturulmasına yönelik olmuş planlama kararları bu bağlamda alınmaya başlamıştır (Açıkbaş, 2006: 25).

Açıkbaş (2006) tarafından yapılan çalışmada ülkemizde 2006 yılı itibarıyla yat turizm merkezlerinde hareket gösteren 35 adet yat limanının bulunduğu, bu limanların toplam kapasitesinin 9481 adet olduğu, bu tesislerin İstanbul ve güneybatı kıyılarımızda çoğunluğun olduğu, mevcut durumda Muğla ilindeki yat limanlarının ülkemizdeki yat limanı kapasitesinin %36'sı gibi büyük bir orana sahip olduğu, bunu %21 ile İstanbul, %17 ile Antalya ve %12 ile İzmir illerinin izlediği bildirilmiştir (s.26).

1.2.1.11. Botanik Turizmi

Bitkileri inceleyen bilimdalı olarak bilinen botanik bitkiler dünyasını konualan ve insanoğlunun var oluşundan beri hayatında önemli yere sahip olan bir durumdur. Zira bitkiler, beslenme ihtiyacının temel etkenlerinden biridir. Bununla beraber bitkiler sağlık ve estetik yönde de kullanılmaya başlamıştır (Kozak ve Bahçe, 2009: 176).

Ülkemizde son zamanlarda gelişmeye başlayan botanik turizmine konu olan bitki seçenekleri avrupa ülkelerinden daha zengin olmakla beraber turizmin on iki aya yayılmasını sağlamakla kalmayıp, aynı anda Akdeniz ve Ege bölgelerindeki

ihtiyacın başka yörelere yayılmasını, bu alanların sosyal ve ekonomik bağlamda gelişmesine de imkan sağlayan bir turizm türüdür (Türksoy ve Yürük, 2008: 266).

1.2.1.12. İpek Yolu Turizmi

Coğrafi konumu nedeniyle, eski çağlardan beri doğu ile batı arasında bir köprü işlevi olarak görünen Anadolu, ipek yolunun en önemli kavşak noktalarından biri haline gelmiştir. Orta Çağ'da ipek yolları Orta Asya'dan başlayıp Çin'e kadar birden fazla güzergahı izleyerek ve Anadolu'yu geçerek trakya üzerinden Avrupa'ya kadar ilerlemiştir. Ayrıca, Ege kıyılarında Milet ve Efes Karadeniz'de Sinop ve Trabzon Akdeniz'de Antalya ve Alanya gibi önemli limanları kullanarak deniz yolu ile beraber Avrupa'ya uzanmıştır. Anadolu'da İpek olu; kuzeyde İstanbul, Gümüşhane, Tokat, Erzurum, Trabzon, Sivas, Amasya, Kastamonu, Adapazarı, İzmit, Edirne; güneyde Diyarbakır, Adıyaman, Mardin, Kahramanmaraş, Kayseri, Aksaray, Nevşehir, Malatya, Konya, Denizli, Isparta, Antalya merkezlerini izlemektedir. Ayrıca Malatya, Erzurum, İzmit, Ankara, Kayseri, Bilecik, İznik, Bursa, İstanbul güzergahında kullanıldığı görülmektedir (<http://www.kultur.gov.tr/TR/belge/1-43073/ipek-yolu.html>, 2018).

1.2.1.13. İnanç Turizmi

Bir alternatif turizm çeşidi olarak bilinen inanç turizmi genel olarak insanların inançlarını gerçekleştirmek amacıyla kutsal olarak bildikleri bölgeleri ziyaret etmeleri nedeni ile başlamıştır. Dinlerin ortaya çıkışından itibaren dini öğretiler yönünden kutsal yerlerin ziyareti kişisel tercihlerin ötesine geçmiştir. Bunun sonucu olarak kutsal yerler yüz binlerce insana ev sahipliği yapmış ve kitlesel bir eylem olarak kendisini göstermiş bulunmaktadır. Günümüzde ise bu hareketler yeni biçim ve anlayışlarla alternatif bir olgu olarak yerini almıştır (Tarcan ve Atılğan, 1999: 62).

İnanç turizmi, kutsal bölgelere toplu ya da bireysel olarak yapılan seyahatler, belirli dini tarihlerde gerçekleştirilen dini toplantılar, turistik bir güzergah

üstünde önemli dini yerleri ve yapıları ziyaret etmek için gerçekleştirilen faaliyetlerdir (Yılmaz, 2000: 68).

İnanç turizmi dinlerce kutsal sayılan bölgeleri ziyaret etmek, törenlere ve dinsel toplantılara katılmak veya bunları seyretmek, dinsel görevleri yerine getirmek, kutsal mabetleri görmek hedefi ile yapılan turistik faaliyetler ve konaklamalarıdır (Usta, 2002: 41).

Tarih boyunca gerek tek tanrılı gerekse çok tanrılı dinlere ev sahipliği yapmış ve her inanç ve düşünceden insanların görmesi gereken eserlerle dolu olan ülkemizde İnanç Turizmi, Musevi, Hristiyan ve Müslüman dünyasının kutsal bölgelerine yapılan ziyaretleri oluşturmaktadır. Ülkemizde Edirne, Bursa, İstanbul, Manisa, Antalya, İzmir, Adana, Hatay, Gaziantep, Şanlıurfa, Trabzon, Mardin, Diyarbakır, Ağrı, Bitlis, Erzurum, Kars, Nevşehir, Ordu, Sivas, Kayseri, Karaman, Konya, Aksaray, Ankara ve Van'da müslümanlar için kutsal olarak bilinen; Manisa, İstanbul, Edirne, Bursa, Denizli, Antalya, İzmir, Hatay, Gaziantep, Şanlıurfa, Kars, Mardin, Van, Trabzon, İzmir Kayseri, ve Aksaray'da Hristiyanlar yönünden kutsal sayılan; Edirne, İstanbul, Ankara, ve Manisa'da Museviler yönünden kutsal bilinen yerler bulunmaktadır (Karaman, Demirkol ve Şahin, 2008: 219-229).

1.2.1.14. Hava Sporları Turizmi

Hava sporları yelken, kanat, yamaç paraşütü, planör paraşüt, planör ve balon gibi araçlar yardımıyla uçmaya dayalı olarak faaliyet gösteren sporlardır. Heyecan vermesi ve uçuş duygusunu tatmin etmesi sebebiyle bu spora olan ilgi gün geçtikçe artmakta ve özellikle gençler tarafından tercih haline gelmiştir (Özgülbaş, 2004: 3).

Hava sporları faaliyetlerinin oluşabilmesi için öncelikle bölgenin coğrafi yapısının uygun olması gerekir. Türkiye'nin coğrafi yapısının dört bir yanının tepeler ve dağlarla çevrili engebeli olmasından ötürü hemen hemen her bölgede yamaç paraşütüyle uçuş yapmak mümkün durumdadır. Bu yüzden son derece ayrıcalık ve özelliklere sahip bir ülkeyiz (Kozak ve Bahçe, 2009: 196).

1.2.1.15. Akarsu Turizmi

Akarsu turizmi, akarsularda yapılan turizm amaçlı sportif aktivitelerdir. Akarsu turizmi bağlamında akarsularda yapılan kano, akarsu kayağı, rafting gibi spor türleri oluşarak bunlardan en ön plana çıkan ise rafting olmuştur (Kozak ve Bahçe, 2009: 174).

Akarsu turizmi kırsal bölgelerde yapılan turizm aktivitelerinden birisi olarak tamamen doğal şartlarda faaliyet veren çevre ile uyumlu, çevre kirliliğine ve betonlaşmaya yol açmayıp doğal güzellikleri ön plana çıkarma özelliğini taşımaktadır (Tunç ve Saç, 1998: 34-35).

1.2.1.16. Sualtı Dalış Turizmi

Dört tarafı da denizlerle çevrili olan ülkemizde dalışa elverişli bölgelerin bulunması ve tarihi batıklar, sualtı dalış turizmine katılmak isteyen bireyler yönünden önemli birer turizm değeri olması sebebiyle ülkemizde sualtı dalış sporu sadece amatörler tarafından yapıldığı gibi bununla beraber profesyoneller tarafından da yapılan önemli bir sportif aktivitesi haline gelmiştir. Bu yüzden her yıl pek çok yabancı ve yerli kişiler ülkemize gelmektedir (Erdem ve Girgin, 2008: 406).

Sualtı dalış turizmi açısından Türkiye'nin dalış bölgelerinin yoğun olduğu yerler başında Balıkesir, Antalya, Çanakkale, Mersin ve Muğla gelmektedir (Erdem ve Girgin; 2008: 396).

Sualtı dalış aktivitelerini gerçekleştirmek için öncelikle dalış yapılacak olan yerlerde ilgili merciler tarafından kesinlikle dalış yapılmasına izin alınmalıdır. Dalış yapacak kişilerin dalış emniyeti için ve can güvenliği dalış yapana ait olmakla birlikte, eğitimler sırasında kursiyer dalıcıların tüm sorumlulukları dalış eğitmenine ait olur. Ülkemiz içinde türk vatandaşların dalışlarda rehber balıkadam alması isteğe bağlıdır. Yabancı uyrukluların sportif dalışlarını türk rehber balıkadam ile birlikte onun gözetiminde yapmaları zorunlu olmaktadır. Dalış sırasında tabiat ve

kültür varlıklarının korunması, dalışçıların dalışları sırasında can ve mal güvenliğinin korunması, rehber balıkadama ait ve sorumluluğundadır. Fakat dalışlardan önce ve dalış kurallarını uymayan dalış yapan kişilerin kişisel hatasından kaynaklanan her türlü sorundan balıkadam mesul olmamaktadır (<http://www.kultur.gov.tr/TR/belge/1-19421/su-alti-dalis.html>, 2018).

1.2.1.17. Kuş Gözlemciliği Turizmi

Kuş gözlemciliği doğayı kuşların gözünden görmeyi ve tanımayı sağlayan bir gözlem sporudur. Kuş gözlemciliği bir turizm türü olmadan önce de pek çok insanlar tarafından hobi olarak faaliyet göstermekteydi. Sulak alanlar, parklar, bozkırlar, ormanlar, göller, dağlar gibi hemen hemen her bölgede gözlemlenebilmekle beraber bu gözlem eğer kuşların doğal alanlarında faaliyet yapıyorsa bu bir turizm türünü ortaya koymaktadır. Belirli bir süre ya da mevsim ile sınırlı olmayan kuş gözlemciliği turizmi yılın hemen hemen her günü faaliyet gösterebilmesi yönünden turizmin on iki aya yayılmasında önem gereken turizm türlerindedir (Şekercioğlu, 2002: 287-288).

Kuş gözlemciliğinin ortaya çıkışı kuşları tanımak ve onların göçlerini hareketlerini seyretmektir. Aynı zamanda yolculuk, konaklama ve diğer ihtiyaçların çözülmesi gibi ekonomik yönleri açısından bakılırsa turizm ekonomisine katkı sağlamaktadır. Kuş gözlemciliğinin evrimsel gelişimi kuş gözlemcilerini etken ya da edilgen olarak doğal alanların korunmasında yer almasına sebep olmuştur (Tırtıl, 2005: 64).

Kuş gözlemciliği, genelde doğa ile iç içe olmayı seven, ona saygı duyan, eğitilmiş ve yüksek gelir şartlarını sağlamış insanlar tarafından faaliyet gösteren doğa turizmi türlerindedir. Kuş gözlemciliği profesyonel bir uzmanlık alanı olabileceği gibi boş zamanları değerlendirmek için yapılan bir hobi olarak da görülebilir (Uçkun ve Çeltek, 2004).

1.2.1.18. Rekreatyonel Turizm

Rekreatyon kelimesinin türkçe karşılığı olarak bilinen yaygın bir Şekilde insanların boş zamanlarında ve hoşlarına giden aktivitelere etkin Şekilde değerlendirmek olarak tanımlanmaktadır. Bu, rekreatyonun boş zaman tanımı ile sıkı sıkıya ilişkili bir kavram olduğunu belirtmektedir. Bu yüzden, rekreatyon her Őeyden önce boş zamanı olan bireylerin faaliyet yapabileceği etkinliklerle alakalıdır (Karaküçük, 1997: 21-51).

Rekreatyonel turizm faaliyetleri gönüllü olarak katılım olan, bireylerin boş zamanlarında isteyerek yaptıkları ve sonucunda tatmin oldukları, olumsuz etkisi olmayan ve hoşa giden aktiviteler bütünüdür (Shivers ve Delisle, 1997: 102).

Boş zaman aktivitelerinin temel dayanak noktası, insanların kendini gerçekleştirmesidir. Kendini gerçekleştirme ihtiyaı, insanların temel olarak tüm potansiyelini harekete geçirerek, yaşamdan zevk alınan aktivitelerin gerçekleştirilmesi ihtiyaını ifade ettiğinden dolayı rekreatyon amaçlarıyla aynı anlamı taşımaktadır. Rekreatyon kapsamındaki bazı faaliyetler sayesinde bireyler, bir yandan kendini gerçekleştirme isteklerini giderirken, diğer yandanda eğlenme ve dinlenme ihtiyaçlarını gidermektedir (Karaküçük, 1997: 82-83).

1.2.1.19. Kamp ve Karavan Turizmi

Alternatif turizm türlerinden biri olarak kampçılık, insanların hem doğa ile i içe olmasını sağlamakta hem de onlara diledikleri yerlerde, diledikleri zaman, istedikleri süre ile ekonomik Őartlara bağlı olarak bir tatil seçeneği sunar. Kamp alanları, doğal ve kültürel güzellikleri ile yoğun olduğu ve bireylerin ilgisini çeken olağanüstü doğal güzelliklerin yanısıra buna yine yatırımcılar yönünden ilave edilen tesislerle desteklenmiş ve bu çerçevede yabancı ve yerli turistlere pek çok hizmet ve ürünlerin bir arada olmasını sunmaktadır. Modern kampılığın oluşmasında ise büyük Şehirlerde yaşayan orta sınıf toplumların, aydınların ve özellikle ğrenci ve

öğretmenlerin yaşadıkları şehrin sıkıcı, havasından kurtulup doğaya kavuşma istekleri oluşmaktadır (Evliyaoğlu, 1989: 93).

Karavan turizmi, insanların konaklama, ulaşım, bir dereceye kadarda yeme içme isteklerini kendileri tarafından karşılayarak farklı destinasyonları tanıyıp görmek amacıyla yapmış oldukları turizm faaliyetleridir (Usta, 2002: 44).

Karavan ile yapılacak olan seyahatlere ilişkin en önemli madde, faaliyetin karavan denilen araçlarla yapılmasıdır. Bu araçların içerisi bireysel ya da toplu yapılan seyahatler boyunca içme yeme ve dinlenme gibi gereksinimleri karşılayacak şekilde ve bir ev şeklinde özel olarak dizayn edilmiştir. Karavanlar her nekadar içerisindikilere istedikleri bölgede durma imkanı sağlasada, yine karavanların konaklamaları ve karavan ile seyahat edenlerin bazı ihtiyaçlarını giderebilmek için temel altyapı ihtiyacına karşılık verecek şekilde hazırlanmış olan özel alanların bulunması gerekir. Bu alanlara da kamp ve caravan alanları denilmekte ve bu nedenle bu iki kelime bir arada kullanılmaktadır (Şenol, 2008: 493).

Uluslararası Kampçılık ve Karavancılık Federasyonu'nun araştırmalarına göre türkiye sınırları içinde kamping için çok değerli alanlar bulunmaktadır. Ülkemizde beş bölgeye ayrılmış toplam 300 civarında kamp alanı bulunmaktadır. Bun alanlardan 100 kadarı karavan konaklamaları için uygun bölgelerdir. Ayrıca ülkemizdeki kamp alanları daha çok dağınık özelliklere sahiptir ve başta Güney Ege olmak üzere sahilleri uzun geniş bir coğrafi alana dağılmıştır. (Şenol, 2008: 484).

1.2.1.20. Spor Turizmi

Son zamanlarda spor ve turizm arasındaki ilişkinin gittikçe büyük ivme kazandığı görülmektedir. Özellikle 20. Yüz yılın son dönemi, spor ve turizmin hızlı bir şekilde gelişmesine şahitlik eden bir dönem olarak ifade edilmektedir (Higham ve Hinch, 2002: 175).

Tanımlardan anlaşılacağı üzere spor turizmi üç şekilde faaliyet göstermektedir. Birincisi aktif olarak spor aktivitelerine katılanların gerçekleştirdikleri turizm hareketleri, ikincisi sportif aktivitelere izleyici olarak katılanların gerçekleştirdikleri turizm hareketleri, üçüncüsü ise aktif sporcu olmayıp sportif aktivitelere katılmak isteyenlerin gerçekleştirdikleri turizm hareketleridir (Öztürk ve Yazıcıoğlu, 2002: 186).

Bir turistik faaliyetin spor kapsamına girmesi için seyahatin öncelikli olarak sportif hedeflerle yapılması gerekmektedir. Turistlerin sportif amaçlarla gerçekleştirdikleri seyahatler esnasında turizme konu olan mal ve hizmetleri satın alıp kullanmaları ile beraber orada konaklamaları gerekmektedir (Hazar, 2007: 79).

Türkiye Seyahat Acentaları Birliği araştırmalarına göre, Türkiye’de doğa sporlarına ilişkin 15 çeşit turizm türü bulunmaktadır. Bunların içinde kar sporları yapılabilen 16, dağcılık yapılabilen 23, yamaç paraşütü yapılabilen 4, rafting yapılabilen 8 sky diving yapılabilen 10, doğa yürüyüşü yapılabilen 31 merkez bulunmaktadır (Hazar, 2007: 89).

1.2.1.21. Kırsal Turizm

Kırsal turizm, yöresel kültürleri, ve bu kültürlerin geleneksel özelliklerini, bu bölgelerde yaşayanların hayat şartlarını öğrenmek ve tanımak isteyenlerin yapmış oldukları faaliyet bütünüdür (Gürer, 2006: 171).

Kırsal turizm, gıda üretimi yapılan, endüstri, köy ve el sanatları için zemin oluşturan, ekonomik ve tarım alanlarında faaliyet gösteren vatandaşların hayatlarını sürdürdükleri, endüstri ve kentsel olan büyük şehirlerde yaşayanların dinlenmek için tercih ettikleri yerlerdir (Kiper, 2006: 21).

Avrupa birliği tarafından yapılan araştırmalarda ise, kırsal turizm, amacı yerel değerler ya da tarımsal yore ile iç içe bulunarak güzel vakit geçirmek olan turistlerin beklentileri doğrultusunda konaklama, içecek-yiyecek ve diğer hizmetleri

veren küçük yerleşim yerlerinde gerçekleştirilen turistik faaliyetlerdir (Ahipaşaoğlu ve Çeltek, 2006: 12).

Kırsal turizmin en önemli etkilerinden birisi hiç şüphesiz, konaklama süresinin çok kısa olmasıdır. Ayrıca kırsal turizme katılan turistler konakladıkları bölgelerde ya o kültürün özelliklerine göre dizayn edilmiş geleneksel konutlarda ya da günümüz şartlarına uygun konaklama tesislerinde kalabilmektedirler (Ahipaşaoğlu ve Çeltek, 2006: 78).

Kırsal gölgelerle iç içe olmasının yanında doğal kaynaklara da dayalı olan Kırsal Turizm, birçok artı yöndeki etkilerinden ötürü turizmde gelişmiş olan ve gelişmiş ülkelerde var olan turizm türlerinin alternatifi ya da tamamlayıcısı olarak gün geçtikçe daha önem teşkil etmektedir (Mac, Donald ve Jolliffe, 2003: 307).

Ülkemiz de kırsal turizmi, İzmir ve İstanbul gibi büyük kentlerin çevrelerinde Antalya ve Muğla gibi turistik bölgelerin çevresinde, Safranbolu gibi kültürel ve tarihsel zenginliklere sahip yerleşkelerin çevresinde, antik kentlerin yakınlarındaki alanlarda yapılmaktadır (Soykan, 2001: 153).

1.2.1.22. Diğer Bazı Alternatif Turizm Türleri

Ülkemizde Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yukarıda belirtmiş olduğum alternatif turizm türlerine ek olarak tüm dünyada gerçekleştirilen şu farklı alternatif turizm türleri de bulunmaktadır (Kozak ve Bahçe, 2009: 137):

- Eğitim Turizmi
- Çiftlik Turizmi
- Köy Turizmi
- Doğa Turizmi
- Tarım Turizmi
- Dark Turizm

- Etnik Turizm
- Kumar Turizmi
- Kültürel Miras Turizmi
- Alışveriş Turizmi
- Seks Turizmi
- Şarap Turizmi

1.3. Turizmin Genel Ekonomik Önemi

Turizm, döviz gelirleri niteliğiyle ülke bazındaki ekonomilere katkı sağlaması önemli bir kaynaktır. Bazı turizm türlerinin eksikleri olmasına rağmen uygun durumlar ve onaylanabilir seçenekler uygulandığında bölge ekonomileri açısından önem arz etmektedir (Gülbahar, 2009).

Turizm yıllarca zamandan beri, dünyada önemli denecek ölçülerde bir ekonomik büyümeye ulaşmış noktadadır. Bu neden ile turizm aktivitelerine önem gösterilmektedir. Uluslararası ticarete turizm, güçlü karakterlerden biri olmakla ve birden fazla büyümekte olan ülkeler için temel gelir sermayelerinden birini sağlamaktadır. Ekonomik özgürlük için turizmin artıları, turizmin amacına ve turizm getirilerine özetle turizmin büyümesiyle bağlantılıdır (Künü ve Hopoğlu, 2015).

Ekonomik kalkınma için önemli olan turizm. Bu durum, onu gelişmiş uluslararası ülkelerde değerli bir endüstri durumunu oluştururken, öncelikle büyümekte olan ülkeler için turistik yönden yerlere elverişli olan bölgelerin desteklenmesinde turizm alanı gibi destek veren kalkınmaya ivme kazandıran ve bütünleyici katkıları herkez tarafından bilinmektedir. Ülkemizde bulunan zengin turistik bölge potansiyellerini kullanarak geride kalmış bölgelerin kalkınmasında bu yönde kazanarak ülkede olan bölgeler arası turizm dengesizliğini düzeltecektir (Yeşiltaş, Öztürk, 2008).

Buna göre endüstriyel gelişime hep birlikte uygun olmayan bölgelerde turizmin bir ekonomik faaliyet desteği olarak geliştirilmelidir. İnsanların bir taraftan elde edilen zenginliğin diğer tarafta harcanılması yöntemi ile zenginliğin bu bölgelere iletilmesi ve buralarda ekonomik düzeyin ivme kazandırılmasına destek olması beklenilmektedir (Dinçer, 1993).

Sanayi ve tarım etkinlikleri yönünden yeteri kadar kaynak ve geliştirilme özelliklerine hakim olmayan fakat zengin turizm faaliyetine hakim yerlerin etkin ve planlı bir turizm planı ile aktif hale getirilmesi durumunda turizmde dengeli gelişme olması beklenmektedir. Bundan dolayı ise ülkeler için önemli olan ekonomilerin Uluslararası gelirinden turizm olarak farklı oranlarda pay kazanılması mümkündür (Bahar ve Kozak, 2006).

Turizm sektörü tüm endüstrilerle yakın bir ilişki içinde olduğundan dolayı, turizm karları olmasının sonucunda malara ve hizmetlerin tüketilmesine ve ihracatına ön ayak oluşturmaktadır. Örneğin bir turist ülkeye giriş yaptığında, o ülkede yapmış olduğu tüm harcamalar sadece turizmle ilgilenen kişilerle olmayıp, turistin harcama yaptığı çok farklı alanlarda da gelir elde edilmektedir. Bundan dolayı turizm harcamaları, çarpan mekanizması ile kendi alanından bile fazlası olarak gelir oluşturmaya neden olmaktadır (Kar, vd., 2004).

Tablo 1’de görüldüğü gibi Ülkemize yabancı ziyaretçi ve yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerinden elde edilen veriler yıllara göre sıralanmıştır. Bu verilere göre ülkemize gelen turist sayısı, turizm gelirlerinin gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payı ve turizm gelirleri ile ülke ekonomimize önemli ölçüde katkı sağladığı görülmektedir. Bu yüzdendir ki turizm faaliyetleri ülkemiz için önem teşkil etmektedir.

Tablo 1.1: Yabancı Ziyaretçi ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaş Ziyaretçilerden Elde Edilen Turizm Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı (2003-2018)

Yıllar	Gelen Turist Sayısı	Çıkan Ziyaretçi Sayısı	Turizm Geliri (1 Yabancı + 2 Vatandaş) (1000 \$)	Ortalama Harcaması (\$)	Turizm Gelirinin GSYİH İçindeki Payı (%)
2003	16 463 623	16 302 053	13 854 866	850	4,4
2004	20 753 734	20 262 640	17 076 607	843	4,2
2005	25 045 142	24 124 501	20 322 111	842	4,1
2006	23 924 023	23 148 669	18 593 951	803	3,4
2007	27 239 630	27 214 988	20 942 500	770	3,1
2008	31 137 774	30 979 979	25 415 067	820	3,3
2009	31 759 816	32 006 149	25 064 482	783	3,9
2010	32 997 308	33 027 943	24 930 997	755	3,2
2011	36 769 039	36 151 328	28 115 692	778	3,4
2012	37 715 225	36 463 921	29 007 003	795	3,3
2013	39 860 771	39 226 226	32 308 991	824	3,4
2014	41 627 246	41 415 070	34 305 903	828	3,7
2015	41 114 069	41 617 530	31 464 777	756	3,7
2016	30 906 680	31 365 330	22 107 440	705	2,6
2017	37 969 824	38 620 346	26 283 656	681	3,1
2018 (Ocak - Eylül)	37 033 145	35 976 933	22 972 492	638	-

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, Merkez Bankası, Kültür ve Turizm Bakanlığı

(<http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR-201116/turizm-gelirleri-ve-giderleri.html>, 14.10.2018)

Bu neden ile büyüyen turizm taleblerini karşılamak nedeni ile yapılan turistik yatırımların, gerek sektörü gerekse turizm sektörünü besleyen tüm sektörlerin üretim faaliyetlerinin ve gelirlerinin yükselmesine neden olur (Opuş, 2001).

Turizmin diğer bir bölgesel katkısı ise ülkeye giriş yapan turistlerin yapmış oldukları yerel gezileri yapı hizmetinide önemli katkılar sağlayarak bu sürecin sonunda, yerel halka potansiyel ulaştırma düzeyinde büyük önemle su, elektrik ve benzeri alt yapı hizmetleri içinde yüksek bir konuma ve geldikleri yerlere istinaden sahip olamayacakları alışveriş ve eğlence merkezleri ile buluşacaklardır (Bahar, Kozak, 2006).

Bu oluşum gittikçe ülkede ekonomik durumlarını çeşitlenmesine ve bölgede diğer sektörlerin çeşitlenmesinide şans vermektedir. Böyle bir faaliyet aynı zamanda diğer ürünlere de talep oluşturarak beklide bu malların pazara girme şansı oluşturarak bölgede yeni sektörlerin doğmasına ve büyümesine imkân vermektedir (Barutçugil, 1989).

1.4. Turizmin İstihdam Etkisi

Emek yoğun üretim tekniğine ulaşan bir sektör olarak bilinen turizm sektörü, geniş iş imkanları ve olanakları yaratabilmesi yönünden önemli bir yer oluşturmaktadır (Çımat ve Bahar, 2003).

Turizm bölgelerinde yeni iş imkânları artacağından dolayı istihdam oranı etki yaparak bölgelerde dengeli ekonomik kalkınmaya yol açmaktadır. Ülkenin daha az kalkınmış alanlarında turizm yatırımları bir ivme yarattığı bu teşviklerin bölgede oluşturduğu yeni istihdam alanları çalışan toplumun ekonomik seviyesini zenginleştirmekle beraber, yörenin gelir dağılımında da pozitif olarak olumlu katkılar olmaktadır (Yeşiltaş, Öztürk, 2008).

Yeni istihdam alanlarının oluşturulması ekonomik kalkınmanın birincil hedeflerinden biri olmakla beraber bölge halkına ekonomik gelir elde edici istihdam

alanları oluşturmayı hedef edinmektedir. Ortak özelliklerinden biri olan büyümekte olan ülkelerin açık ya da gizli işsizlik oranları yüksektir. Bu bağlamda turizmin emek yoğun bir endüstri oluşturması halinde gelişmekte olan ülkeler yönünden bir destek yaratmaktadır (Çımat, Bahar, 2003).

Bununla birlikte turizm talebini karşılamak için işletmelerin yeni yatırımlar ve politikalar oluşturmaları ve bundan dolayı doğası gereği emek yoğun olan bu sektörün büyümesi iş imkânlarını yükselterek ülke ekonomik kalkınmasına etki etmektedir (Yeşiltaş, Öztürk, 2008). İstihdam çeşitleri sırasıyla aşağıda belirtilmiştir.

Doğrudan istihdam: Turizm sektörü içerisinde olan ve turistik talepleri direkt olarak karşılayan, yiyecek, ulaştırma, içecek, seyahat acentaları, konaklama ve diğerleri gibi turizm sektörlerinde oluşan iş imkânları doğrudan istihdam olarak söylenmektedir (Durgun, 2006).

Dolaylı istihdam: Doğrudan turizm sektörü içerisinde ihtiyaç olmayan fakat turistik işlerden doğan gelirler sayesinde harcama oluşan, yani turizm sektörüne girdi yapan diğer mesleklerde oluşan iş imkânlarından bahsetmektedir. Buna istinaden örnek vermek gerekirse turizm faaliyetlerinin çok olduğu bir şehirdeki herhangi bir otelin kapasitesini büyütme amacı ile yapmaya başladığı ek bina inşaatında çalışan işçiler veya bu sektörde satışa götürülecek olan ev eşyaları üreten işletmelerde çalışan işçiler dolaylı istihdama dahil olmaktadır (Durgun, 2006).

Uyarılmış istihdam: Doğrudan ve dolaylı istihdam yolları ile oluşan gelirlerin tekrardan harcanması ile ekonomide oluşan iş imkânları olarak tanımlanmaktadır. Turizm hareketleri sonucu olarak ekonomik gelirleri artan ve yaşam standartları yükselen insanların elde etmiş oldukları bu gelirleri ekonominin farklı işletmelerinde harcayarak yeni iş imkânı durumları oluşmaktadır. Uyarılmış istihdamın gündeme gelmesinde turizmin çarpan etkisi çok önemli bir rol oluşturmaktadır (Durgun, 2006).

1.5. Tekirdağ'da Turizm

Tekirdağ ili Marmara denizi ve Karadeniz denizine neredeyse 100 kilometre den fazla kıyı şeridine sahip olan bir ilimizdir. Bu yönden “Marmaranın incisi” ünvanıyla ve doğal güzellikleriyle, sahip olduğu kültürel ve tarihi yapısıyla turizm ve turizm işletmeleri yönünden büyük avantajlara sahip olan bir ilidir. Asya kıtasına Avrupa kıtasını bağlayan otoyollarımız olan, D100 ve E84 karayolları sınırları içinde ve ayrıca 56 kilometrelik demiryolu ağı içerisinde bulunmaktadır. Çorlu havalimanına olan 56 kilometrelik yakınlığı, merkez ilçedeki Akport ve Marmara Ereğlisindeki Martaş Limanları deniz ve hava ulaşımına yansıyan önemi ortaya koymaktadır. Bu çerçeveden de Tekirdağ ili turizm açısından büyük bir ulaşım kolaylığına sahiptir (www.tekirdağ.gov.tr, 2018).

Tekirdağ tarih, doğa ve kültür güzellikleriyle ciddi bir turizm potansiyeline sahip bir bölgedir. Fakat bu imkânların kullanıldığını söylemek tam olarak mümkün değildir. İstanbul gibi Türkiye'nin en büyük metropolüne yakın olan kentin turizme yönelik tanıtımı konusundaki çabaların yetersizliği yanında turizme yönelik altyapı yatırımların eksikliği turizmin gelişimi önündeki engellerin başında gelmektedir. (Anonim2, 2016).

Tekirdağ İli Kültür ve Turizm Müdürlüğüne göre Tekirdağ'da turizmin türleri ile aşağıda belirtilmiştir;

Kültür Turizmi: Kültür Turizmi olarak, Müzeler, Ören yerleri ve Diğer tarihi yapılar bulunmaktadır (Anonim3, 2016).

Tekirdağ Müzesi: Cumhuriyet döneminde yapılmış olan inşaat ilk olarak Vali Konağı olarak düzenlenmiştir. Sonra taş eserlerin bulunduğu bölgeyi müzenin bünyesine alarak, arkeolojik eserler salonu, etnografik eserler salonu, ve eski Tekirdağ odası da bulunmaktadır. Bu salonlarda islamiyet öncesi 4500 yılında kalan eserler şu ana kadar getirilen kültür varlıkları sergi alanında ziyaretçilerini beklemektedir. Müzenin büyük bahçesinde açık sergi olarak çevre ören bölgelerinde

ve Tekirdağ'da bulunmuş Roma, Helenistik ve Bizans zamanına ait mimari parçalar mezar stelleri, sunak taşları, lahitler, mil taşları ile Osmanlı dönemine ait kitabeler, çeşme ve çeşme aynaları, mezar taşları ziyaretçilerini beklemektedir (Anonim3, 2016).

Rakoczi Müzesi: Eski bir Türk evi olan bina barbaros caddesi üstünde 1676-1735 yılları arasında yaşayıp, son zamanlarını Tekirdağ'da yaşamış Macar Halk Kurtuluş Kahramanı II.Rakoczi French'in ve Erdel Prensi anılarına izafeten Macar Hükümetince müze olarak hazırlanmıştır. İçindeki zati ve mülkiyet eşyalarıyla beraber Macar hükümetine ait olan müze 25 Eylül 1982 tarihinde insanların ziyaretine açılmıştır. Sergilenen eserler içinde iki ulusun halk sanatlarındaki beraberliklerini ve Türk Macar ilişkilerini simgeleyen eserler ile Rakoczi'nin ailesine ait eşyalar ve şahsi eşyaları yer almaktadır (Anonim3, 2016).

Namık Kemal Evi: 1840 yılında Tekirdağ'da doğmuş olan vatan şairimiz Namık Kemal'in evi'nin yakın çevresinde eski Tekirdağ evleri örnek alınarak, Namık Kemal'in hatırasına Tekirdağ Namık Kemal Derneği desteği ile 1993 yılında yapılmıştır ve 1994 yılında insanlara teşhir edilmeye başlanmıştır. Namık Kemal Evi; baş odası, Tekirdağ mutfağı ve yatak odasını tanıtan etnografik eşyalar ile süslenmiş, ayrıca Namık Kemal ve onun hakkında yazılmış olan eserler, Namık Kemal evinde ziyaretçilerini beklemektedir (Anonim3, 2016).

Özel Müzeler: Malkara Eğitim ve Kültür Vakfı Özel Müzesi, Malkara sınırları içerisinde özellikle Apri Kermeyan'da bulunan Roma döneminde yerleşim alanlarının derleneni, bu döneme de ait kişisel eşyalar ve arkeolojik eserlerle birlikte ziyaretçilerini beklemektedir (Anonim3, 2016).

Kaleler: Çorlu, Malkara, Marmara Ereğlisi, Hayrabolu surlarının eserlerine bakmakla birlikte uzunlukları ve dereceleri tam bilinmemektedir. Dağyenice ile Semetli arsında ve Gözsüz ile Çimendere köylerine yakın tepeler üzerinde de kale eserlerine rastlanılmaktadır (Anonim3, 2016).

Camiler: Eski Cami: Tekirdağ merkezinde Ertuğrul Mahallesinde bulunmaktadır. 1831 yılında Zahir Nazırı Ahmet Ağa tarafından yapılmıştır. 1912 yılında yıkılan minaresi Cumhuriyet zamanında yeniden yapılmıştır. Minaresi kesme taştan ve tek şerefeli olarak yapılmıştır. Caminin son cemaat yeri iki katlı yapılmış, yirmi penceresi vardır. Orta Cami: Orta cami mahallesinde hükümet caddesi üstündedir. Eski Cami ile Rüstempaşa cami arasında kaldığından dolayı bu isim verilir. Rüstempaşa Cami: Ertuğrul mahallesinde Mimar Sinan Caddesinde bulunmaktadır. 1554 yılında Sadrazam Damat Rüstem Paşa tarafından yaptırılmıştır. Mimar Sinan'ın bir eseridir. Tekirdağ'ın en güzel camilerin den birisidir. Kesme küfeki taşından yaptırılmıştır. Tek şerife'li minaresi caminin sağında bulunmaktadır. Giriş kapısı ceviz ağacı üstüne fildişi kakmalı yapılmıştır. Pencere ve kapı kanatları geometrik motiflerle süslenmiştir. Bahçede ki yuvarlak 5 sütunlu mermer şadırvan Abdülmecit Han döneminde yaptırılmıştır. Doğusundaki hamam, medrese, kütüphane yıkık bir durumdadır. Batısında bulunan 6 kubbeli bedesten sağlam olmasına rahmen, 1965 yıllarında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restore ettirilmiştir. Cami yaptırmış olan Rüstem Paşa'nın türbesi İstanbul'da Şehzade cami bahçesinde dir. Caminin Marmara Denizine bakan cephesinde Valiliğimizce bedesten hüviyetinde çarşı inşası yaptırılmıştır. Sohteoğlu Cami: Tekirdağ Tuğlacılar Lisesi'nin karşısında kiremit örtülü olan camidir. Küçük avlusunda gömülü Sohtezaade Ahmet tarafından 1777 yılında yapılmıştır. 1949 yılın da ise restorasyonu yapılmıştır. Hasan Efendi Cami: Bu isimle anılan mahallede bulunmaktadır. Ahşap olan caminin bahçesinin altında gömülü olan Şer'iyeye Başkatibi Hasan Efendi tarafından 1627 yılında inşa edilmiştir. Yusuf Ağa Cami: Muratlı Caddesi üzerinde bulunan, 1790 yıllarında Yusuf Ağa tarafından inşa ettirilmiştir. Mirliya Hüseyin Paşa Cami: Merkez ilçeye bağlı İncecik köyünde bulunmaktadır. 1498 yılında inşa edilmiştir. Ters T planlı olarak yapılmıştır. Süleymaniye Cami: Çorlu ilçesinde bulunmaktadır. Kanuni Sultan Süleyman tarafın dan 1521 yılında inşa ettirilmiştir. Mimar Acem Ali'nin eseridir. Ayaz Paşa Cami; Saray ilçesinde bulunmaktadır. Ayaz Mehmet Paşa tarafından 1539 yılında inşa ettirilmiştir. Küçük ve şirin bir camidir. Kesme taştan yaptırılmıştır. Güzelce Hasan Bey Cami: Hayrabolu ilçesinde olan, Güzelce Hasan Bey tarafından 1499 yılında inşa ettirilmiştir. Turhanoğlu Ömer Bey

Cami: Malkara ilçesinde bulunmaktadır. Fatih sultan Mehmet'in ünlü komutanlarından biri olan Turhanoğlu Ömer Bey tarafından 1494 yılında inşa ettirilmiştir. Taşoğlu Cami: Malkara ilçesinde bulunmaktadır. Hacerzade İbrahim Bey tarafından 1406 yılında inşa ettirilmiştir (Anonim3, 2016).

Türbeler: Ahmed-i Sarban Türbesi; Hayrabolu ilçesinde bulunmaktadır. Kanuni Sultan Süleyman dönemin de yaptırılmıştır. Kanuni'nin Deve kolları komutanı rütbesindedir. Gülteni pirlerin den olun, 1545 yılında Hayrabolu'na taşınmıştır. Çağın ünlü şairlerinden birisidir. Gazi Ömer Bey Türbesi; Türbesi Malkara ilçesinde bulunmaktadır. Fatih Sultan Mehmet döneminde yaşamıştır. Babası Turhan Bey'in yanında yetişmiş ünlü kumandanlardandır. 1503 yılında vefat etmiştir. Türbesi, kendi adı ile anılan caminin bahçesinde bulunmaktadır. Bedestenler; Kanuni Sultan Süleyman'ın damadı Rüstem Paşa tarafından yaptırılan ve yakın zamanda Tekirdağ İl Özel İdare Müdürlüğüne restore edilen Rüstempaşa bedesteninde, çeşitli ticari faaliyetler sürdürülmeye devam edilmektedir (Anonim3, 2016).

Anıtlar: Hürriyet Abidesi; Yapılan bu çeşme hürriyetin açıklanması nedeni ile yaptırılmış bir anıttır. Bu anıt Tekirdağ Halk Eğitim Merkezi ve Belediye binaları arasında yer almaktadır. 1908 yıllarında Tekfurdağı şuan ki adı ile Tekirdağ Mutasarrıfı Adanalı Ömer Ali Bey tarafından 2. Meşrutiyetin ilanı üstüne Abide-i Hürriyet adı ile yaptırmıştır. Şehitler Anıt Çeşmesi; Fetih zamanında şehit düşenlerin anısına 1949 yılında Belediye tarafından yaptırılmıştır. Namık Kemal Anıtı; Tekirdağ'da Dünyaya geldiğinden buyana, bu Dünyadan göçüp gidene kadar kalbi hürriyet ve vatan aşkı ile tutuşan büyük vatan şairimizin doğduğu ev yıkılmış olduğundan dolayı yerine meşrutiyet döneminde halkımızın minnettarlık duygularının simgesi olması için dikilen dört köşeli uzun bir mermer sütundur. Eski Belediye binası yanında ki bu küçük anıtın bir tarafında Hürriyet, Adalet, Müsavat ve Uhuvvet sözleri yazılıdır. Atatürk Anıtı; Atatürk 3 Haziran 1936 tarihinde Muratlı ilçesinde yapılan göçmen evlerini görmek için Muratlı'ya gelmiş ve bir göçmen evine konuk olmuştur. Buna izafeten o evin bahçesinde de bir anıt yaptırılmıştır.

Atatürk heykeli; Hükümet Konağı'nın önünde olan mermer heykelidir. Atatürk'ü başı açık, normal duruşlu ve redingotlu olarak sergilenmektedir (Anonim3, 2016).

Çeşmeler: Eski Cami Şadırvanı, Şabanolu çeşmesi, Soğukkuyu çeşmesi, Tavanlı çeşme, Postane çeşmesi, Rakoczy çeşmesi, İskele Şadırvanı, Kuru Şadırvan, Çiftlikönü meydan çeşmesi ve Kabakçı çeşmeleri bulunmaktadır (Anonim3, 2016).

Deniz Turizmi: Kumbağ ilçesi, Tekirdağ'ın önde gelen dinlenme ve eğlenme merkezlerinden biri durumundadır. Turistik tesislerin, halk plajları'nın ve pansiyonların yoğun olduğu bu bölge de bulunan orman içinde dinlenme merkezi, yabancı ve yerli çok sayıda turistin ilgisini çekmeyi başarmıştır. Barbaros yeşil bağları ve uzun kumsal ile kentin sayfiye ve mesire yerlerindedir. Son zamanlar da sayıları artan turistik faaliyet yapan tesisler, bölgenin turizm potansiyelinin gün geçtikçe büyümesinde önemli katkıları bulunmaktadır. Şarköy ilçesi 60 kilometre kıyı şeridi ile Dünya'nın en uzun on ikinci kumsal, Türkiye'de ise en uzun birinci kumsalına sahip Mavi Bayraklı Şarköy ilçesi, yabancı ve yerli sporcuların gözde sörf merkezlerinden biri halindedir. Şarköy ilçesinde bulunan Sörf Kulübü, 2008 yılında faaliyet göstermeye başlamıştır. Kulüp tarafından sörf eğitimleri verilmektedir. Kastro ya da Çamlıköy, Saray İlçesi'ne ait, Karadeniz sahillerin de güzel manzarası ile kamp alanı potansiyeli olan bir yerdir. Akarsuyu, büyük plajı ile yeşil doğası talep edilen bir mesire alanı olarak bilinir. Bölgedeki 329 hektarlık Karaçam Ormanı 18 Nisan 1988 de milli park olarak düzenlenmiştir. Alkaya Plajı; Tekirdağ İstanbul kara yolu üzerinde bulunup, şehir merkezine ise yaklaşık 4 kilometre uzağındadır. Dereağzı mevkiinde olan bu plajda büfe, restoran ve lavoba ve tuvalet gibi üniteler mevcut olup, ayrıca kapasitesi 50 araçlık çadır yeri ve 50 araçlık otoparkı bulunmaktadır (Anonim3, 2016).

Dağ ve Doğa Yürüyüşü: Tekirdağ da yapılan doğa ve dağ yürüyüşü turlarından biri kuzey yönünde kalan Ergene Vadisi, diğerleri ise Sağlamtaş, Beyoğlu, Tatarlı, İncik, Çınarlıdere, Karaçalı güzergâhında yapılmaktadır. Bunların dışında ise Saray ilçesi'nin kuzeyinde ki dağlık alanlar ve Şarköy ilçesinde Ganos

Dağları doğa ve dağ yürüyüşü turları için oldukça uygun ve elverişli imkanlar sunmaktadır (Anonim3, 2016).

Mağara Turizmi: Tekirdağ'ın Saray ilçesinde bulunan Güngörmez Mağarası farklı fiziki yapısı ile turizm potansiyeline sahip olan bir mağara olarak ziyaretçilerini beklemektedir (Anonim3, 2016).

Kamp ve Karavan Turizmi: Tekirdağ Merkez de ve ilçesi olan, Şarköy, Saray ve Marmara Ereğlisi ilçelerinde karavan ve kamp turizmi yönünden imkan sunan bölgeler mevcut olarak ve bu alanlarda da turizme açık kamp yerleri bulunmaktadır (Anonim3, 2016).

Sportif Olta Balıkçılığı: Tekirdağ da Şarköy ve Marmara Ereğlisi kıyı hattın da sportif olta balıkçılığı yönünden uygun fiziki şartlar bulunmaktadır. Avlanabilecek balık türleri içinde; menekşe, karagöz, barbunya, istavrit, gün balığı, tekir, gelincik, ispari, mırmır, levrek, kılıç, kefal, palamut, kofana, uskumru, torika, kolyoz, ıstakoz ve karides yer almaktadır. Ayrıca Tekirdağ'ın önemli ihraç ürünlerinden olan beyaz kum midyesi bölgede bol miktarda bulunmaktadır (Anonim3, 2016).

Atlı Doğa Yürüyüşü: Tekirdağ ili Saray ilçesi Ergene Vadisinde ve Şarköy ilçesi Ganos Dağı eteklerinde atlı doğa yürüyüşü için oldukça elverişli ve uygun parkurlar bulunmaktadır (Anonim3, 2016).

Yamaç Paraşütü: 625 metre yüksekliği olan Ganostan yamaç paraşütü ile uçuş yaptığınızda, karşınızda Marmara Adasını görecekisiniz, sağ tarafınızda Uçmakdere, Hoşköy, Şarköy, eğerki hava açıksa Çanakkale Boğazının girişi, sol tarafınızda ise Kumbağ, Barbaros, Tekirdağ ve altınızda masmavi Marmara Denizi ve yemyeşil olan Ganos ormanlarını izleyerek Ayvasıl Plajı'na güvenli bir şekilde iniş yapabilirsiniz. Uçuş süresi ise hava şartları ve pilotun deneyimine göre 10 dakika ile 2 saat arasındadır. Gonos dağı eteklerinde 625 metre yüksekliğinde olan güneybatı ve batı, 580 metre yüksekliğinde olan kuzeydoğu ve doğu, 430 metre

yüksekliğinde olan güneydoğu ve güney, 250 metre yüksekliğinde olan güneydoğu, güney ve güneybatı, 100 metre yüksekliğinde olan güneydoğu ve güney rüzgârlarında 365 günün 300 günün de rahatlıkla uçuş yapabiliyorsunuz. Bölgenin diğer bir özelliği ise eğitim uçuşlarındaki yapılan hareketlerin, yamaç paraşütü pilotları tarafından yılda en az bir kez havadaki muhtemel tehlikeli hareketlerin eğitimini almasına ve yapmasına imkan sağlamaktadır. Bölgenin deniz üzerinde ki yüksek irtifası, acil durum hareketlerinin de çalışılmasına ve yapılmasına imkan sağlayan Marmara bölgesindeki deniz üstünde yüksek irtifa da uçuş yapılan tek uçuş bölgesidir (Anonim3, 2016).

Yaban Hayatı: Tekirdağ'da, Istranca Ormanlarının sarp alanlarında yaban horozu, karaca ve sülüne tepelik alanlarda bulunmakta ormanlarda ise; tavşan, kurt, tilki ve çakal gibi yaban hayvanlarına rastlanmaktadır. Bu bölgede çulluk, bıldırcın, sarıasma, yaban kazı, keklik, toy, üveyik ve yaban ördeği gibi kuş çeşitlerinede rastlanmaktadır (Anonim3, 2016).

İKİNCİ BÖLÜM

ALTERNATİF TURİZMİN BİR ÖRNEĞİ; YAMAÇ PARAŞÜTÜ

Yamaç paraşütü, turizm başlığı altında, turizmin bir çeşidi olan alternatif turizmin Hava Sporları kısmında olan bir spordur.

2.1. Yamaç Paraşütünün Tanımı

Basit bir hava aracı olan yamaç paraşütü, Ankara Türk Hava Kurumu Türkkuşu Genel Müdürlüğü, Çok Hafif Hava Araçları Okulu, yamaç paraşütünü şöyle tanımlamaktadır:

Her hangi bir motor gücü olmaksızın, sadece yükselen hava akımları ile süzülerek uçabilen hafif hava aracı olarak tanımlanmaktadır. Karmaşık ve özenli tasarımların sonucunda üretilmiştir. Bugün yamaç paraşütü en ucuz, hafif hava aracı ve doğayla ile bütünleşmiş olmasından ötürü Dünyada büyük bir ivme kazanarak tercih edilmekte ve gelişmektedir. Yamaç paraşütü, serbest atlama paraşütüne benzeyen yapısı ile uçaktan atlamak yerine, yüksek bir dağ ve tepeden koşarak uçuş yapılabilir. Yüksek ve eğimli ve bir tepede açık olarak serilen paraşüt, pilotun paraşüte bağlandıktan sonra koşmaya başlaması ile paraşüt hava ile dolar ve pilotla beraber uçuş başlar. Uçuşların süresi, pilotun tecrübesine ve kullanılan malzemenin deforme durumuna bağlı olarak saatlerce ve kilometrelerce uçuş yapılabilir. Yamaç paraşütünün iki kişi uçulacak ise iki kişilik, tek kişi uçulacak ise tek kişilik paraşütlerde uçuş yapılmaktadır (Anonim1, 2009).

2.2. Yamaç Paraşütünün Tarihçesi

Bu başlık altında Dünyada ve Türkiye’de yamaç paraşütünün tarihçesi ele alınmaktadır.

2.2.1. Dünyada Yamaç Paraşütü

1940 yılında, Wright kardeşler başarılı olarak ilk uçuşlarında bir kaç parça perde kumaşından yaptıkları bir tür uçurtmayla diğer motorsuz havacılık türlerinin de öncüsü olmuşlardır. Daha sonra ilerleyen zaman içerisinde esnek bir yapıya sahip olan kanatlar üstünde denemeler ve çalışmalar yapılmış olup, 1948 yılında ise basit yelken kanatlar yapılmıştır. 1961 yıllarından sonra kendi rüzgâr dolarak şişebilen ve havada süzülerek uçabilecek paraşüt yapılması düşünölmeye başlandı. 1968 yılında serbest paraşütler yapıldı ve bununla birlikte koşarak ya da ayakta kalkış üzerine el kitapları ve makaleler yayınlandı. Fakat 1980 yılına kadar paraşütle yamaçtan düzenli olarak koşarak kalkış yapılmamıştır. 1980 yılından sonra Dünyada ilk olarak Fransa'daki bir grup pilot İsviçre Alplerinde, yelken kanat pilotlarına özenerek dik yamaçlardan koşarak kalkış yapmaya başladılar. Bu şekilde yamaç paraşütçülüğü giderek yaygınlaşmaya başladı. İlk yamaç paraşütleri, uçaktan yapılan serbest atlayış paraşütlerinin açılışı sırasındaki basınca dayanıklılığına göre dizayn edilmiştir. Fakat daha sonraları bunun gerekli olmadığı anlaşıldı ve kubbeler hava geçirmez kumaştan üretilmeye başlandı. Bu üretim faaliyetleri sonunda ilerleme kaydederek yamaç paraşütlerin kökeni olan serbest atlayış paraşütlerinden çok farklı bir yapı kazanarak gelişim sağladı. Bu gelişmeye paralel olarak Dünyada ve Türkiye'de yamaç paraşütü sporu eğitim öğretim faaliyet programları düzenlendi. Termik ve yamaç rüzgârı kaldırıncıları kullanılarak uzun mesafe uçuşları gerçekleşti. Hızlı gelişmesiyle birlikte çeşitli ciddi kazalar da yaşandı, bu kazalar sonunda yüksek emniyet ve performansı yükseltmek hedefleriyle üreticiler her sene yeni gelişmelerle yamaç paraşütleri üreterek bunları teste sokmaya başlamışlardır. Bugün yamaç paraşüt sporu ucuz, hafif hava aracı ve doğayla iç içe olmasından dolayı geniş bir kitle tarafından sevilip tutulmuş ve Dünyada yeni sanayi ürünü durumuna gelmiştir (Anonim1, 2009).

2.2.2. Türkiye'de Yamaç Paraşütü

Yamaçtan koşularak yapılan bu spor ilk olarak, Türkiye'de serbest atlayış paraşütleriyle 1985 yılında yapılmaya başlanmıştır. Sınırlı bir kitle tarafından ise

1988 yılından itibaren yamaç paraşütü uçuşları yapılmaya başlanmıştır. Türk Hava Kurumu aktiviteleri arasında yamaç paraşütü sporunu 1995 yılında aktif hale gelmiştir. Dünyada büyük bir hızla büyüyen ve gelişen yamaç paraşütü sporu, bir dönem Türk Hava Kurumu'nun içinde bulunduğu ekonomik sorunlar sebebiyle yamaç paraşütü aktiviteleri o dönemlerde gelişme kaydedememiştir. Türkiye'de coğrafi yönden çok uygun olan yamaç paraşütü sporunun Türk Hava Kurumu aktiviteleriyle, havacılık kulüpleri ve özel okul sayesinde kısa bir zaman da yaygınlaşacağı ve gelişeceği öngörülmektedir. 1997 yılında ilk defa yapılan 1. Dünya Hava Oyunları Türk Hava Kurumu tarafından organize edilmiştir. Bu büyük organizasyon içinde Dünya Yamaç Paraşütü Şampiyonası faaliyeti de gerçekleştirilmiştir. Bu yarışma yapılmadan önce hazırlık amacıyla 1996 Eylül ayı içinde uluslararası bir test yarışması yapılmıştır. 1. Dünya Hava Oyunları, Türkiye'de yamaç paraşütü sporunun bir yönden gelişmesi ve tanınmasına da öncülük etmiştir (Anonim1, 2009).

Türkiye'nin coğrafi fiziksel yapısı dağlık bölgede bulunmuş olması ve her tarafı'nın tepeler ve yüksek engebeli yapısı ile kaplı olmasından ötürü, sıklıkla farklı bölgelerde yamaç paraşütü sporu yapılabilir. Bu yüzden Türkiye bu spor için uygun bir coğrafyadır (Kozak ve Bahçe, 2009).

2.3. Tekirdağ / Uçmaktdere'de Yamaç Paraşütü Faaliyetleri

Uçmaktdere'deki yamaç paraşütü faaliyetlerinin başlamasını gündeme getiren kişi Öğretmen Kadir AKSOY'dur. 1995 yılından beri yamaç paraşütü sprunu yapan Kadir AKSOY, 2003'te Uçmaktdereyi keşfederek, yolu bulunmayan Ganos dağlarının eteklerine çıkıp sürekli atlayış yapmıştır. Bu neden ile Tekirdağ Valiliği'ne bir dilekçe vererek bu tepenin yamaç paraşütü sporu için uygun olduğunu anlatmış ve Valilik tarafından gerekli onaylar gelince Ganos dağı yamaç paraşütü kalkışı yapılan tepeye iki kilometrelik stabilize yol yapılmıştır (Akyol, 2007).

Uçmaktdere, Tekirdağ ilinin Şarköy ilçesine bağlı bir köydür. Yamaç paraşütü iniş pisti olan Uçmaktdere Ayvasıl mevki Tekirdağ iline 30 kilometre, Şarköy ilçesine 35 kilometre İstanbul'a ise 180 kilometre uzaklıktadır. Koyu mavi denizi ve yemyeşil dağları ile birlikte Tekirdağ ili uçmaktdere köyü bu sporun tutkunlarının yeni adresi durumuna gelmektedir (Akyol, 2007).

Ganos dağı etğinden yamaç paraşütü ile havalandığınızda, ilk göreğiniz Marmara Adası, sol tarafınızda Kumbağ, Barbaros, Tekirdağ, sağınızda Uçmaktdere, eğer hava açıksa Çanakkale Boğazının girişi, Hoşkoy, Şarköy, dibinizde yemyeşil olan Ganos dağının örtüsü ve masmavi Marmara Denizini izliyerek Ayvasıl Plajına sakın bir iniş gerçekleştirebilirsiniz. Uçuş süreleri 10 dakika veya rüzgârın durumuna göre, paraşütün kalitesi, pilotun yeteneği dahilinde dayanabildiği süreye kadar uçuş yapılmaktadır (Anonim3, 2016).

Uçmaktdere'de yılın üçyüz günü yamaç paraşütü ile rahatlıkla uçuş yapabilirsiniz. Ganos'un farklı bir artısı ise eğitim uçuşlarındaki hareketlerinin yaolabilinmesi, her pilotun yılda en az bir defa havadaki muhtemel tehlikeli hareketlerin ve acil durumlarda yapılması gereken hareketlerin eğitimini almasına olanak sunmasıdır. Ayrıca su üzerindeki uygun irtifası ile tehlikeli hareketlerin çalışmasına olanak sağlamakta ve Tekirdağ bölgesindeki bu irtifada tek uçuş bölgesidir (Anonim3, 2016).

Türk Hava Kurumu Yamaç Paraşütü Pilotu olan bu tezin yazarı; Ganos dağlarının eteklerindeki yamaç paraşütü kalkış ve iniş pistlerini FLYTEC 6000 markalı varyometre ile tek tek kalkış pistlerinin yükseklikleri ölçülerek google earth programından yamaç paraşütü yapılan bölgenin siyah beyaz ekran fotoğrafı çekilerek ve gerekli veriler doldurularak aşağıdaki siyah beyaz resimde gösterilmiştir.

Resim 1: Tekirdağ İli Uçmaktdere Köyü Yamaç Paraşütü Kalkış – İniş Pistleri

Kaynak: (<https://earth.google.com>, 14.05.2018)

Yukarıdaki resim 1'e göre, Tekirdağ İli Uçmaktdere köyü Ganos dağları eteğinde 625 metre yüksekliğinde olan güneybatı ve batı, 580 metre yüksekliğinde olan kuzeydoğu ve doğu, 430 metre yüksekliğinde olan güneydoğu doğu ve güney, 250 metre yüksekliğinde olan güneydoğu, güney ve güneybatı, 100 metre yüksekliğinde olan güneydoğu ve güney rüzgârlarından esen 5 kalkış pistimiz bulunmaktadır. Ayrıca iniş alanı düz arazi olduğundan dolayı bu spora yeni başlayacaklar için yamaç paraşütü başlangıç eğitimine uygun bir bölgedir.

Kalkış ve iniş pistlerinin resim 1'de görüldüğü gibi her yönden rotorsuz bir şekilde rüzgârın esmesinin önemi, pilotlar ve bu faaliyetler için bölgede daha fazla uçuş yapılmasını sağlamaktadır. Bundan dolayı uçuş sayılarının fazla olması ile bu sporun daha aktif bir şekilde yapılmasını sağlayarak sürdürülebilir bir alternatif turizm ortaya çıkmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TEKİRDAĞ / UÇMAKDERE'DE YAMAÇ PARAŞÜTÜ FAALİYERİNE YÖNELİK SWOT ANALİZİ

3.1. Çalışmanın Amacı ve Önemi

Türkiye'ye önemli katkıları olan turizm sektörünün ekonomik etkisi kaçınılmaz bir gerçektir. Bu sebep ile gelişmiş ve gelişmekteki tüm ülkeler turizm faaliyetlerine ciddi önem göstermek ile birlikte bazı ciddi sorunlar da yaşamaktadır. Bu sorunların çözülmesinde etkili olan başlıklarından biri ise hiç şüphesiz olarak turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesidir. Bu neden ile alternatif turizm çeşitlerinin geliştirmesi bu çalışmanın amacını ve önemini göstermektedir.

3.2. Çalışmanın Araştırma ve Yöntemi

Bu çalışmada kapsamlı bir araştırma yapılmış olup, dergiler, tezler, kitaplar ve internet kaynakları kullanılarak konuyla alakalı literature taramaları yapılarak güncel veriler toplanmıştır. Söz konusu veriler çalışmanın ilk ve ikinci bölümlerinde ayrıntılı olarak değerlendirilmiştir.

Üçüncü bölümde ise elde edilen veriler sonucunda analiz yöntemi olarak SWOT analizi yapılmıştır.

3.2.1. SWOT Analizi

Bir konu hakkında karar verme ve yöntem belirleme sürecinde en fazla tercih edilen teknik bir yöntem SWOT analizidir. Bir işletmenin ve ya kurum ya da bölgenin yönetim potansiyellerini ve stratejilerini ortaya koymak için kullanılan en yaygın yöntem SWOT analizi olmaktadır. SWOT analizi ile dışsal ve içsel etkenleri dikkate alınarak ilerleyen zamanlarda yararlanılacak büyük ve güçlü fırsatların ortaya

koyduğu noktalara odaklanıp tehditleri ve zayıf yanlarını en aza indirecek stratejiler ve planlar SWOT analizi ile geliştirilebilmektedir (Açıksöz vd., 2015: 19).

SWOT analizi genel olarak bir sorunu tanımlama ya da plan geliştirme ve ya çözüm bulma safhalarında kullanılmaktadır. Diğer bir sözle ifade edersek SWOT analizi hem ekonomisi ve ülke yönetimi ile ilgili hemde yabancı ve yerli yatırımcılar hakkında bilgi vermektedir (Öztürk, 2015: 113).

Bir işletmenin, ekonominin ve ülkenin başarılı olabilmesi için, işi tanımının oluşabilmesi, gerçekleşmesi planlanan hedeflerin ve bu hedefler doğrultusunda stratejilerinin ortaya çıkarılması açıkça belirtilmelidir. Ülkedeki pazarların doğru ve buna uygun ürünlerin üretilebilmesi için ayrıntılı bir analize ihtiyaç duymaktadır. Bu analiz hem uluslararası hemde bölgesel alanı da kapsamalıdır (Tenekecioğlu ve Tokol, 2004: 17).

Strateji yönetimlerinin en önemli ölçüm yöntemlerinden biri olan SWOT analizi, organizasyonun dış ve iç alanının değerlendirilmesini sağlayan bir analiz yöntemidir. SWOT analizi, örgütsel çevre etkenlerinin olumsuz ve olumlu yönlerini detaylı bir şekilde incelemek için kullanılan analiz yöntemidir. SWOT kısaltma olarak İngilizce kelimelerin baş harflerinden oluşmaktadır (Certo, 1994: 31). Bu harfler sırasıyla aşağıda belirtilmiştir:

- **S (Strength).** Güçlü Yönler: Ele alınan konunun üstün ve güçlü olan yönlerini tespit edilmesi durumudur.
- **W (Weaknesses).** Zayıf Yönler: Ele alınan konunun zayıf ve güçsüz yönlerinin tespit edilmesi durumudur.
- **(Opportunities).** Fırsatlar: Ele alınan konunun sahip olduğu fırsatları açıklamaktadır.

- **T (Threats).** Tehditler: Ele alınan konunun karşı karşıya kalmış olduğu tehditleri açıklamaktadır.

3.3. Güçlü Yönler

- Tekirdağ Uçmakdere köyü bölgesinde yapılan yamaç paraşütü faaliyetleri için farklı yüksekliklerde farklı yönlere ve farklı rüzgârlara karşı kalkış ve iniş pistlerinin olmasından dolayı hava sporları faaliyetlerine uygun bir bölgedir. Bu yüzden yamaç paraşütü pilotları ve uçmak isteyen turistler için adı geçen bölge biçilmiş kaftan diyebiliriz.
- Uçuş faaliyetleri yapılan bölgenin, güçlü yanlarından birisi deniz üzerinde uçuş faaliyetlerini gerçekleştirmektir. Bu yüzden pilotlar acil durum hareketlerini ve akrobasi hareketlerini güvenle yapabilmektedir. Ayrıca uçuş yapan pilotlar ve yolcu olacak turistlere eşsiz bir Marmara denizi manzarası ile karşılaşacaklardır.
- Uçuş faaliyetleri yapılan bölgede 100 metre yüksekliğinde olan kalkış pistinin olması ve iniş alanında yer çalışması yapılabilme uygunluğundan dolayı Uçmakdere'de yamaç paraşütü başlangıç eğitimini ilgili klüpler tarafından alınabilmesi güçlü yönlerinden biridir.
- Yamaç paraşütü faaliyetleri dışında bölgede; doğa yürüyüşleri, kampçılık ve karavan alanları, olta balıkçılığı, deniz turizmi gibi faaliyet imkanlarında bulunmaktadır.
- Uçuş faaliyetleri yapılan bölgenin, güçlü yanlarından birisi de ulaşım kolaylığıdır. Uçmakdere köyü Ayvasıl mevkiî yamaç paraşütü iniş alanı Tekirdağ iline 30 kilometre, Şarköy ilçesine 35 kilometre İstanbul'a ise 180 kilometre uzaklıktadır.

3.4. Zayıf Yönler

- Uçmaktedere köyü Ayvasıl mevkiî yamaç paraşütü iniş alanında doğaya ve ekolojik dengeye zarar vermeden bölgede konaklama, yeme içme ve çevre düzeninin yetersizliği.
- Bölgede yıl bazında düzenli olarak yamaç paraşütü reklamı faaliyetlerinin ve tanıtıcı faaliyetlerin olmaması zayıf yönlerinden birisidir.
- Kalkış yapılacak tepelere giden yolların dağ yolları olmasından dolayı tepeye ulaşım sağlayacak araçların sadece dağ yolu koşullarına uygun bir araçla çıkılması.
- Tepedeki kalkış pistlerinde ve iniş alanında insanların temel ihtiyacı olan lavabo ve tuvalet ihtiyaçlarının yetersizliği.
- Yamaç paraşütü faaliyeti yapılan tepede kuzey ve kuzeybatıdan rüzgâr estiğinde o yöne kalkış yapılacak pist bulunmadığından uçuş faaliyetleri gerçekleştirilememektedir.

3.5. Fırsatlar

- Yamaç paraşütü faaliyetleri dışında bölgede harici olarak; dağcılık ve tırmanma, bisiklet sürme, su altı dalışı, motosiklet sürme ve at biniciliği gibi farklı türlerdeki bu faaliyetleri yapabilmelerine uygun şartlar ve coğrafi konumu olduğundan dolayı bölge için farklı alternatif turizm fırsatları da oluşturmaktadır.
- Tekirdağ Uçmaktedere'de yapılan bu uçuş faaliyetleri Marmara bölgesinin tek ve en yüksek irtifada ve deniz üstünde uçuş yapan bölge olma özelliğinden dolayı yamaç paraşüt sporcuları için büyük bir fırsat oluşturmaktadır.

- Bölgenin yamaç paraşüt faaliyetlerine uygunluğu, coğrafi özelliği, bölgeye ulaşım kolaylığından dolayı yamaç paraşütü festivallerine, Ulusal ve Uluslararası yamaç paraşütü hedefe inme yarışmalarına uygun olması bir fırsat oluşturmaktadır.
- Bölgede yapılacak ve yapılması planlanan yamaç paraşütü faaliyetleri sonucunda yamaç paraşütü sporcuları, uçmak isteyen yturistler ve bu sporu seven ve izlemeye gelen insanların yeme içme, konaklama ve benzeri tüketim ihtiyaçları ortaya çıkacaktır. Bu neden ile bu ihtiyaçları yerine getirecek işletmelere ihtiyaç olacak ve bu işletmelerde çalışacak personellerede ihtiyaç duyulacaktır. Bu yüzden bölgenin ekonomik potansiyeli artarak alternatif turizm gelirlerinden yararlanılacaktır.
- Faaliyet yapılan bölgenin Havalimanlarına yakınlığı avantajından dolayı diğer yabancı ülkelerde yaşayan yamaç paraşütü sporcuları bölgemizde uçma deneyimi yaşamakla birlikte kültür turizmimizide tanıyarak bir fırsat oluşturmaktadır.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yerel yönetimler, Seyahat acentaları, Kalkınma ajansları, Turizm işletmeleri, Dernek ve Kulüpler Tekirdağ Uçmakderedeki yamaç paraşütü faaliyetleri üzerine stratejik gelişimde işbirliğini genişletmek açısından bir fırsat oluşturmaktadır.
- Yamaç paraşütü sporunun yaygınlaşması sayesinde insanlar güzel vakit geçirerek bu sporu bir hobi edinme fırsatı oluşturmaktadır.

3.6. Tehditler

- Uçuş faaliyetlerinin yapıldığı bölgede yamaç paraşütü kazası olması durumunda hızlı müdahale edilebilmesi için ilk yardım ve kurtarma ekiplerinin bölgede bulunmamış olması bir tehdit oluşturmaktadır.

- Bölgede yapılan uçuş faaliyetlerinin sürdürülebilirliği için yamaç paraşütçülerin kullanmış oldukları kalkış pistleri ve iniş alanı ilerki yıllarda da uçuş faaliyetlerine devam edebilmeleri için uçuşları engelleyecek yapılaşma olmaması, gerekli önlem ve planların yapılmamış olması durumu bir tehdit oluşturabilir.
- Yamaç paraşütü kalkış pistlerinde uçuş yapılmadan önce sporcuların sertifika kontrolü ve o an uçuşta kullanılacak paraşüt ekipman kontrolünün ilgili kişiler tarafından yapılmaması durumunda bölge imajına ve uçuş güvenliğine bir tehdit oluşturmaktadır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Alternatif turizm, dünya genelinde oldukça kullanılmakla birlikte daha fazla gelir elde etmek ve ekonomik olarak kalkınmak için yaygın olarak kullanılmaktadır. Dünyada yaşanan yeni değişimler ve yenilikler, turizmde yeni akımları ortaya çıkarmaktadır. Sosyal ve iş hayatındaki monotonluk alternatif turizm faaliyetlerine talep artmaktadır. Küreselleşen Dünyada pazarlama faaliyetleri ürün farklılaştırma yöntemi ile sıklıkla kullanılmaktadırlar. Bu neden ile yeni alternatif turizm ürünlerinin önemi arttırmaktadır. Böylelikle turizmin çeşitliliği artarak sürdürülebilirlik açısından bu tanım son derece önemli olmaktadır.

Tekirdağ ili için yapılan literatur taramaları ışığına göre yeterli alternatif turizm potansiyelerine sahip bir il konumundadır. Bu neden ile Uçmakedere’de yapılmakta olan alternatif turizmin bir örneği olarak yamaç paraşütü faaliyetleri üzerine yapılan araştırmalara göre bugün olması gereken konumdan çok uzaktadır. Bu yüzden alternatif turizmden ve ekonomik kalkınmadan pay alamamaktadır.

Sonuç olarak; Tekirdağ’da alternatif turizmin bir örneği olan Uçmakedere’de yamaç paraşütü faaliyetlerinin alternatif turizm ve buna etkisi olan ekonomik kalkınmadan yararlanabilmesi ve bundan pay alabilmesi için bazı somut önerilerin getirilmesi gerekmektedir. Öneriler aşağıda maddeler halinde sıralanmaktadır:

- Yamaç paraşütü sporu yapılan mevcut kalkış ve iniş pistlerine ulaşılabilirlik yönünden ekolojikdengeyi bozmayacak şekilde gerekli alt yapının ve yolların iyileştirilmesi gerekmektedir.
- Yamaç paraşütü faaliyetinde yıl bazında uçuş gün sayısını arttırmak için gerekli olan kuzey ve kuzeybatı istikametlerinden rüzgâr esen kalkış pistlerinin yapılması ve o piste ulaşımın sağlanması ve mevcut olan kalkış iniş pistlerinin ekolojikdengeyi bozmayacak bir şekilde uçuş güvenliği, çevre düzeni ve pist düzeni yapılması gerekmektedir.

- Yamaç paraşütü inişi yapılan Ayvasıl mevkiine ekolojikdengeyi bozmayacak şekilde katı atık, kanalizasyon, elektrik ve su altyapısına ihtiyaç duymaktadır.
- Uçuş yapılacak kalkış pistleri olan tepelerde ve iniş alanında temel ihtiyaç olan lavabo ve tuvalet ihtiyaçlarının yetersizliğinin giderilmesi gerekmektedir.
- Yamaç paraşütü faaliyetinin yapıldığı bölge yakınlarına ekolojikdengeyi bozmayacak şekilde uygun konaklama tesisleri, yeme ve içme tesisleri, bölgedeki köy evlerinin butik otel olarak kullanıma açılması ve kamp alanlarının düzenlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.
- Yamaç paraşütü faaliyetleri dışında bölgede harici olarak; yaz turizmi, kış turizmi, yat turizmi, dağcılık turizmi, su altı dalış turizmi, kültürel turizm ve benzeri diğer turizm türlerinin geliştirilmesi ve tanıtımlarının yapılması gerekmektedir.
- Yamaç paraşütü kalkış pistlerinde uçuş yapılmadan önce sporcuların sertifika kontrolü ve o an uçuşta kullanılacak paraşüt ekipman kontrolünün ilgili kişiler tarafından yapılması gerekmektedir.
- Yamaç paraşütü festivali, yarışmaları ve eğitim programlarının planlı olarak yıl bazında yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Uçuş faaliyetlerinin yapıldığı bölgede herhangi bir yamaç paraşütü kazası olması durumunda hızlı müdahale edilebilmesi için ilk yardım ve kurtarma ekiplerinin bölgede hazır bekletilmesi gerekmektedir.
- Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Seyahat acentaları, Yerel yönetim, Kalkınma ajansları, Dernek ve Kulüpler ortaklaşa çalışarak bu

bölgenin kalkınması için tanıtım fuarları ve reklam faaliyetlerinin etkili bir şekilde yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Açıkbaş, Ö. C. (2006). *Kıyı Alanları Kullanım Kapsamında Yat Turizmi Ve Marinalar; Bodrum Yarımadası Ve Bodrum Marina Örneği*, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- AÇIKSÖZ, S., G.C.Çiftçioğlu, O. Uzun, F.E.Nemutlu ve F.İlke (2015). *Linkages Among Ecotourism, Landscape and Natural Resource Management, and Livelihood Diversification in the Region of Suğla Lake, Turkey*. International Journal of Sustainable Development & World Ecology, 23(1): 15-27.
- Ahipaşaoğlu, S. ve Çeltek, E. (2006). *Sürdürülebilir Kırsal Turizm*. (1. Baskı) Ankara: Gazi Kitapevi.
- Akat, Ö. (2000). *Pazarlama Ağırlıklı Turizm İşletmeciliği*. (2. Baskı). Bursa: Ekin Kitapevi.
- Albayrak, A. (2009). *Alternatif Turizmden Rasyonel Fayda Elde Etmek İçin Profesyonel Bir Yaklaşım*. I. Uluslararası 5. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu Bildiri Kitabı.
- Albayrak, A. (2013). *Alternatif Turizm*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Albayrak, B. (2011). *Tüketicilerin Alternatif Turizm Türlerini Satın Alma Davranışlarını Etkileyen Faktörler*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Aile Ekonomisi ve Beslenme Anabilim dalı Doktora Tezi.
- Alpar, M.Özer, Erdem, Barış, (2005). *Turizmin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi Çerçevesinde Burdur Yöresinde Alternatif Turizmi Geliştirme Stratejileri*, I. Burdur Sempozyumu, Süleyman Demirel Üniversitesi, S.B.E.

Anonim 1, (2009). *Yamaç paraşüt Başlangıç Pilot Eğitim El Kitabı*, Türk Hava Kurumu Türkkuşu Genel Müdürlüğü Çok Hafif Hava Araçları Okulu, Ankara.

Anonim 2, (2016). *Tekirdağ Büyük Şehir Belediyesi, Stratejik Plan 2015-2019*, http://www.tekirdag.bel.tr/content/file/statejik_plan/statejik_plan.pdf, (25.04.2016).

Anonim 3, (2016). *Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü*, <http://www.tekirdagkulturturizm.gov.tr>, (25.04.2016).

Argan, Metin ve Katırcı, Hakan (2002). *Spor Pazarlaması*, Ankara: Nobel Yayınları, 1. Baskı.

Arınç, P. C. (2002). *Selçuk'ta kültür turizmi*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Aslan, Z. (1993). *Türkiye'de termal turizmi arz ve talebi*. Turizm Yıllığı 1993. Ankara: Türkiye Kalkınma Bankası Yayını.

Avcıkurt, C. (2003). *Turizm sosyolojisi*. (1. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.

Avcıkurt, C. (2008). *Turizm Sosyolojisi*, Detay Yayıncılık. Ankara.

Aymankuy, Y. (2003). *Kongre turizmi ve fuar organizasyonu*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Aymankuy, Y. ve Sarıoğlan, M. (2008). *Turistik ürün çeşitlendirmesi.*, N. Hacıoğlu, C. Avcıkurt (Editörler) *Kongre turizmi*, 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Bahar, Ozan, kozak, Metin, (2006). *Turizm Ekonomisi*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Bailey, M. (May 1991). *Of mice and money: Asia's conference-related industry is young but growing fast*. Asian Business.
- Bakırcı, M. (1992). *Doğu Karadeniz bölgesinin turizme kazandırılması*, Doğu Karadeniz Turizm Konferansı-Workshop. Ankara: Turizm Bakanlığı, Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü.
- Balcı, S., Dağlar, H., Kara, M. ve Avcı, Ö. (2003, 3-4 Mayıs). *Çankırı'nın alternatif turizm potansiyeli ve güncel sorunları*. Ankara Üniversitesi Çankırı Meslek Yüksekokulu Çankırı'nın Alternatif turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansında sunuldu.
- Barutçugil, (1989). *Turizm İşletmeciliği*, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.
- Bayer, M. Z. (1992). *Turizme Giriş*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları. Yayın No: 253.
- Beeho, A. J. and Prentice, R. C. (1997). *Conceptualizing the experience of heritage tourists: A case study of new Lanark world heritage village*. Tourism Management, 18(2). 75-87.
- Bulut, Z. (2006). *Kemaliye ilçesi ve yakın çevresinin alternatif turizm kapsamında rekreasyonel turizm potansiyelinin belirlenmesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Burton, F. (1998). *Can ekotourism objectives be achieved?*, Annals of Tourism Research, 25(3). 752-286.
- Büyükdenez, Adnan, (1990). *Sosyal Bilimler Ansiklopedisi*, Risale

- Caffyn, A. and Lutz, J. (1999). *Devoloping the heritage tourism product in multi-ethnic cities*. *Tourism Management*, 20(2). 213-221.
- Çağlayan, A. (1992). *Deniz turizmi*. 3. İzmir İktisad Turizm Kongresi: 21. yüzyıla doğru Türkiye. Marina Yatırım İşletmecileri Derneği Çalışma Grupları Bildirileri.
- Cahit Akyol, *Uçmaktedere'de Uçmanın Keyfi*, <http://www.hurriyet.com.tr/ucmaktedere-de-ucmanin-keyfi-7249867>, (09.09.2007).
- CERTO, S., (1994). *Straregial Management*, John Wiley and Sons. N.Y.
- Çımat, Ali, Ozan Bahar, (2003). *Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri ve Önemi Üzerine Bire Değerlendirme*, Akdeniz Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi, s:6, ss:1-18.
- Çimen, H. ve Kılıç, G. (2003, Mayıs). *Kış turizmi'nin bölge ekonomisine katkısı*. Türkiye'nin alternatif turizm potansiyeli ve güncel sorunları konferansında sunulmuştur, Ankara.
- Clark, John. (1996). *Kalkınmanın Demokratikleşmesi*, (Çev. Serpil Ural). *TCV Yayınları, Ankara*.
- Çoruh, S. (1969). *Genel turizm bilgisi*. Ankara: Güven Matbaası.
- Dinçer, M. Zeki, (1993). *Turizm Ekonomisi ve Türkiye Ekonomisinde Turizm*, Filiz Kitapevi, İstanbul.
- Doğan Orhan, (2004). *Spor Psikolojisi*, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, No:97.

Doğan, H. Z. (1986). *Gençlik ve Turizm*. Turizm Yıllığı. T. C. Turizm Bankası. Ankara.

Durgun, (2006) , *Bölgesel Kalkınmada Turizmin Rolü İsparta Örneği*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı Yüksek lisans Tezi.

Durusoy, Engin Altan (2004) *Spor Pazarlaması*, Dünya Gazetesi / (30 Mayıs 2005). s.1.

Ege, Z. (1998). *Bir rekreasyon türü olarak av turizmi ve Türkiye’de av turizmi’nin geliştirilmesi ile ilgili bir model önerisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, İzmir.

Eğlinaz Torun, (2013). *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 15 (24): 31-37, 2013.

Eker, H. (2005). *Kongre turizmi ve Bursa’da kongre turizmi’nin düzeyi*. 1. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi Kitabı, ss: 434-435.

Erdavletov, S. (2003). “*Turizm Tarihi: Gelişimi ve Bilimsel Araştırılması*”. Rauan Yayınları. Almatı.

Erdem, B. ve Girgin, G. K. (2008). *Turistik ürün çeşitlendirmesi*. N. Hacıoğlu, C. Avcıkurt (Editörler). *Spor turizmi*. 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayım Dağıtım, ss: 485-409.

Evliyaoğlu, S. (1989). *Genel Turizm Bilgileri*. Ankara: Ofset Repramat

Gibson, H. (1998). *Sport tourism: A critical analysis of research*, Sport Management Review, 1.

Gürer N. (2006). *Kırsal turizmin gelişiminde geleneksel konut dokusundan kaynaklanan fırsatlar ve kısıtlılıklar*. Turizm ve Mimarlık Sempozyumu Bildiriler Kitabı. Antalya: Mimarlar Odası Antalya şubesi.

Hazar, A. (2007). *Spor ve turizm*. (1. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.

Higham J. and Hinch T. (2002). *Tourism, sport and season: The challenges and potential of overcoming seasonality in the sport and tourism sectors*. Tourism Management, 23(2). 175-185.

Balıkesir Üniversitesi, <http://sbr.balikesir.edu.tr> , (internet sitesinden 21 Ekim 2018 tarihinde alınmıştır).

Kültür ve Turizm Bakanlığı, <http://turizm.gov.tr>, (internet sitesinden 21 Ekim 2018 tarihinde alınmıştır).

Kültür ve Turizm Bakanlığı, <http://www.kultur.gov.tr>, (internet sitesinden 21 Ekim 2018 tarihinde alınmıştır).

Kültür ve Turizm Bakanlığı, <http://www.kultur.gov.tr/TR/Genel/BelgeGoster.aspx?> (internet sitesinden 21 Ekim 2018 tarihinde alınmıştır).

Kültür ve Turizm Bakanlığı, <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR-201116/turizm-gelirleri-ve-giderleri.html>, (internet sitesinden 14.10.2018 tarihinde alınmıştır).

İncekara, Ahmet, (2001). *Anadolu'da Yeni Turizm Olanakları ve Bölgesel Kalkınmadaki Yeri*, İTO Yayınları, Yayın No: 2001-28, İstanbul.

Kanibir, H. ve Kaşlı, M. (2007). *Sürdürülebilir rekabet avantajı elde etmede turizm sektörü sektörel stratejiler ve uygulamalar*. Ankara: Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu.

- Kar, M. Zorkirişçie ve Yildirim, M. (2004). Turizmin Ekonomiye Katkısı Üzerine Ampirik Bir Değerlendirme, *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4 (8).
- Karaküçük, S. (1997). *Rekreasyon (boş zamanları değerlendirme) kavram, kapsam ve bir araştırma*. (2. Baskı). Ankara: Seren Ofset.
- Karaman S., Demirkol S. ve Şahin S. (2008) Turistik ürün çeşitlendirmesi. N. Hacıoğlu, C. Avcıkurt (Editörler). *İnanç turizmi*. 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. ss: 209-238.
- Kim, S. S., Chun, H. and Petrick, J. F. (2005). Positioning analysis of overseas golf tour destinations bu Korean golf tourists. *Tourism Management*, 26(6): 905-917.
- Kiper, T. (2006). *Safranbolu Yörük Köyü peyzaj potansiyelinin kırsal turizm açısından değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Köroğlu, A. ve Güleç, B. (2008). *Turistik ürün çeşitlendirmesi*. N. Hacıoğlu, C. Avcıkurt. (Editörler). *Gençlik turizmi*. 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayım Dağıtım, ss: 41-61.
- Kozak, Meryem Akoğlan ve Bahçe, Sadık, (2009). *Özel İlgi Turizmi*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kozak, N. (2006). *Turizm Pazarlaması*. Detay Yayıncılık, Ankara.
- Kozak, N., Kozak, M. A. ve Kozak, M. (2001). *Genel turizm: ilkeler ve kavramlar*. (4. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kozak, N., Kozak, M. ve Kozak, M. A. (2008). *Genel Turizm: İlkeler ve Kavramlar*. Detay Yayıncılık, Ankara.

Küçükaslan, N. (2007). *Özel İlgi Turizmi*, Ekin Yayınevi, Bursa.

Küçükaslan, Nazife. (2007). “*Özel İlgi Turizmi*”, Bursa Ekin Yayınevi.

Künü, Hopoğlu, S.Gürçam, Güneş, (2015). *Turizm ve Bölgesel Kalkınma Arasındaki İlişki: Doğu Karadeniz Bölgesi Üzerine Bir İnceleme*, Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı / No. 7, Nisan 2015.

Lanquar, R. (1991). *Turizm ve seyahat sosyolojisi* (1. Basım). Çev: G. Öztunalı Kayır. İstanbul: İletişim Yayınları.

MacDonald, R. and Jolliffe, L. (2003). *Cultural rural tourism: Evidence from Canada*. *Annals of Tourism Research*, 30(2). 307-322.

McCain, G. and Ray, N. M. (2003). *Legacy tourism: The search for personal meaning in heritage travel*, *Tourism Management*, 24(6). 713-717.

Northup, D. E. and Lavoie, K. H. (2001). *Geomicrobiology of caves: A review*. *Geomicrobiology Journal*, 18(3). 199-222.

Öğütücü, B. (2002). *Ülkemizde yayla turizmi*, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 3(29). 1-12.

Oktayer, Nagihan, Susam, Nazan ve Çak, Murat, (2007). *Türkiye’de Turizm Ekonomisi*, Elma Basım, (1.Baskı). İstanbul.

Ökten, Şevket, Çeken, Hüseyin, (2008). *Şanlıurfa’nın Turizm Potansiyeli ve Gap Bölgesinin Kalkınmasındaki Önemi*, *Verimlilik Dergisi*, MPM.

Onur Gülbahar, (2009). *Turizmin Bölgelerarası Gelişmişlik Farklarını Gidermedeki Rolü (Türkiye Örneği)*, *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(1).

- Opuş, S., (2001). *Turizmin Ekonomik Etkileri: Erzurum'daki Turistik İşletme Belgeli Konaklama Tesislerinde Bir Araştırma*, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, ss: 15.
- Oral, S. (1992, Mayıs). *Türkiye'de gençlik turizmi ve geliştirilmesi*, Turizm Bakanlığı Gençlik Turizmi Konferans-Workshop, Ankara, ss: 15-134.
- Oral, S. ve Başarır, A. (1995). *Alternatif turizmin önemi, Türkiye'de alternatif turizm çeşitleri ve Kapadokya'da uygulanabilirliği*, Hafta Sonu Seminerleri II: Kapadokya'nın Turistik, Kültürel Potansiyeli ve Pazarlama Sorunlarında sunulmuştur, Nevşehir.
- Özgülbaş, O. (2004). *Yamaç paraşütü*, Ankara: Türk Hava Kurumu Basımevi.
- ÖZTÜRK, S. (2015). *Determining Management Strategies for the Sarikum Nature Protection Area*, Article is Published With Open Access, Environ Monit Assess. 187:113.
- Öztürk, Y., ve Yazıcıoğlu, G. (2002). *Gelişmekte olan ülkeler için alternatif turizm faaliyetleri üzerine teorik bir çalışma*, Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi.
- Ryan, C. (2002). Tourism and cultural proximity: Examples from New Zeland. *Annals of Tourism Research*, 29(4). 950-963.
- Şekercioğlu, Ç. H. (2002). *Impacts of birdwatching on human and avian communities*. Environmental Conversations, 29(3). 282-289.
- Sekirgen, E. (1998). *Erciyes dağında turizm faaliyetleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Şenoğlu, E. (1992, Mayıs). *Dünya gençlik turizmi mozayğinde Türkiye*. Turizm Bakanlığı Gençlik Turizm Konferansı-Workshop, Ankara.
- Şenol, F. (2008). *Turistik ürün çeşitlendirmesi*. N. Hacıoğlu, C. Avcıkurt). *Karavan Turizmi*. 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayım Dağıtım. ss: 481-498.
- Sezgin, Mete ve Karaman, Abdullah (2008). *Turistik Destinasyon Çerçevesinde Sürdürülebilir Turizm Yönetimi ve Pazarlaması*, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 432.
- Shivers, J. S. and Delisle, L. J. (1997). *The story of leisure, context, concepts and current controversy*. Australia: Human Kinetics Publisher.
- Soykan, F. (2001). *Ege Bölgesi'nden kırsal turizme özgün bir örnek: şirince köyü (Selçuk/İzmir)*. Maltepe Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Dergisi, 1, 151-176.
- Tarcan, E. ve Atılgan, E. (1999). *2000'li yıllara doğru Türkiye'nin inanç turizmi açısından önemi ve Antalya'da faaliyet gösteren seyahat acentaları üzerine bir araştırma*. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2, 60-76.
- Tavmergen, İ.P., (1998). *Turizmin Ekonomiye Olumlu Etkileri ve Türkiye Örneği*, *Hazine Dergisi*, 12.
- TENEKÇİOĞLU, B. ve T. Tokol. (2004). *Pazarlama Yönetimi*. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Tırtıl, A. (2005). *Bursa ilinin kuş gözlem turizm potansiyeli*. 1. Bursa Turizm Sempozyumu Bildiri Kitabı. Bursa Osmangazi Belediyesi. Bursa: Özener Matbaası. ss: 63-68.

- Tunç, A ve Saç, F. (1998). *Genel turizm*. Ankara: Detay Yayınevi.
- Türksoy, A. ve Yürük, Ö. E. (2008). *Turistik ürün çeşitlendirmesi*. N. Hacıoğlu, C. Avcıkurt (Editörler). *Özel İlgi Turizmi*. 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tutar, E. (1991). *Afyonkarahisar'da termal turizm potansiyeli*. Turizm Yıllığı 1991. Ankara: Türkiye Kalkınma Bankası Yayını.
- Uçkun, G. ve Çeltek, E. (2004). Niş pazarlama ve turizm sektöründe uygulanabilirliği. *İşgüç Dergi Org*. 6 (2). (www.isgucdergi.org adresinden 05.Ağustos 2018 tarihinde alınmıştır).
- Ülker, İ. (1999). *Dağ turizmi planlama yöntemleri: Yüksek dağlarımız, kayak merkezlerimiz*. Ankara: T.C. Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Uspanova, B. (2017). “Kazakistan’ın Turizm Potansiyeli ve Geliştirilebilir Turizm Çeşidi Olarak Kültür Turizmi’nin İncelenmesi”, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim dalı yüksek lisans Tezi.
- Usta, Ö. (2002). *Genel turizm*. İzmir: Anadolu Matbaacılık.
- Wang, S., Fu, Y., Sesil, A. ve Avgoustis, S. H. (2006). *Residents perceptions of cultural tourism and quality of life-a longitudinal apporach*. *Tourism Today*, 6 (Fall): 47-61.
- Yeşiltaş, Öztürk, (2008). *Bölgesel Kalkınma Çerçevesinde Alternatif Turizm Faaliyetlerine Yönelik Bir Değerlendirme: Sivas Örneği*, C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 9, Sayı 1, 2008, Sivas.

- Yıldız, Z. ve Kalağan, G. (2005). *Alternatif turizm kavramı ve çevresel etkileri*. Yerel Siyaset Dergisi.
- Yılmaz, B. S. (2000). *Türkiye’de dini turizm ve Meryem Ana Evi’nin turistik potansiyelinin analizi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Yücel C. (2005). *Dünya’da kar turizmi ve Türkiye*. İstanbul: TÜRSAB AR-GE Departmanı, Aralık 2005.
- Yücel, Fatih, Ata, Ahmet Yılmaz, (2006). *Bölgesel Kalkınma Stratejileri Açısından Fuarçılık: Birinci ve İkinci Çukurova Sanayi Fuarlarının Değerlendirilmesi*, Çukurova Üniversitesi, S.B.E Dergisi.
- Yücel, S. Ü. (2004). *Yayla turizmi*. TÜRSAB Dergisi. Ar-Ge Departmanı. İstanbul.
- Zengin, B. (2008). *Turistik ürün çeşitlendirmesi*. N. Hacıoğlu, C. Avcıkurt (Editörler). *Mağara turizmi*. 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, ss: 137-162.